

ÉSEK

dija szav- redett szavak a - 10 szög mminemű fel- ező ajánlatok alban vehetők bitatnak. Erre 2 lei 60 bani

magyar, an- nt lrogéppel ntosan készül- hirlaproda. 3405-1

cm. széles és zsa szőnyegét dinand 73. sz. 3836-1

ából oktatok asuth L.-u.) 16. 3836-1

sztelepre, aki tettel nevelné ggal bir. Cim: 3888-1

et értő 24 éves eskedő vagy gyváradai Köz- 3888-1

zást keres ki- mann, Farkas- 3889-1

sztot, esetleg ajtó 3.

ijgyártóblank yben és nagy- Vidéki meg- ban is eszköz- ra 65-70 lei. vedezmény. AR

aktárral szem- s 3-87. szám. et Előnögségétl

ra egylet pít- lására, ki a hit- sággal bír és pes. Az állás tteendő. rint, Utikölsé- ritünk meg.

nyelet nevében: József, elnök.

PEK

a t. c.-t, hogy l visszatérve . szám alatt ottam, ahol számoló és akaritását el- an-magyar és átalakítását. mű lrogépe- sőbbrendű b-szalagokat. egyek. 3669-1 am tisztelettel:

ntal, Viteazul 41. hid mellett.

s dé ktár 1277 bächer hand 31.

és Tsai 1220 a Iancu) 14. sz. raktár, ló telep. törköly- likör- és Bornagy-

Szerkesztőség, kiadó- hivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, Str. Barou L. Pop. - Brassai-utca

Az Uj Kelet telefonjai Szerkesztőség 977 (Kladihivatal) 844 Nyomda 879 Tábor osztály 883 Sz. N. Sz. 882

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen- zők. - Kéziratokat nem adunk vissza és nem őriz- hetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

V. évfolyam, 114. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Ijar 29.

1922. május 27, Szombat

A bukaresti zsidóankét

Tanácskozás a kultuszminisztériumban a zsidó községügy országos rendezéséről

- Az Uj Kelet kiküldött munkatársától -

Bukarest, május 25. Az egész romániai zsidóság jövőjére történelmi fontosságú tanácskozások színhelye volt a napokban a bukaresti kultuszminisztérium hatalmas bizánci palotája. Banu Constantin vallás- és szepmüvészeti miniszter május 22-ére tanácskozásra hívta össze a régi királyság és az új országrészek zsidóságának vezető egyéniségeit, hogy megbeszéljék azokat az alapelveket, amelyekkel a romániai zsidóság egységes szervezete megteremtődik. A nagyfontosságú ankét kezdeményezője tulajdonképpen az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség volt, amelynek vezetősége minden alkalommal, amikor az erdélyi hitközségekben mutatókozó anomáliák megszüntetése végett a kormánytól közbenjár, rámutatott a zsidó vallásügy országos rendezésének fontosságára. Petre Jonescu kultuszminiszteri főigazgató, aki azelőtt a budapesti kultuszminisztériumban szintén a zsidóügyek referense volt, magáévá tette a Szövetség által felvetett eszmét és jórészt neki köszönhető, hogy végre négy esztendő zűrzavar után együttes tanácskozássra ültek össze Nagyrománia zsidóságának képviselői.

A meghívottak

Az ankétre meghívót kapott a régi királyság és az új tartományok minden zsidó személyisége, aki az ankét tárgyát képező kérdéssel eddig is behatóan foglalkozott. Külön meghívást kapott az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség, amelyet dr. Fischer Tivadar elnök képviselt. Erdélyből meghívást kapott ezenkívül Glasner Móse kolozsvári nyug. főrabbi, Ullmann Salamon beszercei főrabbi, az ortodox iroda elnöke, Fuchs Benjámin nagyváradai főrabbi, a szatmári ortodox főrabbi, dr. Eisler Mátvás, a kolozsvári kongresszusi hitközség főrabbi, Nussbaum Sámuel, a nagyváradai ortodox hitközség elnöke, dr. Fischer József, a kolozsvári kongresszusi hitközség elnöke, Sebestyén Dávid és Tischler Mór.

A regátból: Dr. Stern Adolf, országgyűlési képviselő, Eli Berkovici, a bukaresti hitközség elnöke, dr. Fildermann, az Uniunea elnöke, I. Finkelstein, a bukaresti ortodox frakció vezetője, dr. Niemerover és dr. Beck bukaresti főrabbi, valamint több más bukaresti és vidéki rabbi. Feltűnést keltett, hogy a hírhedt I. Seher, aki országos főrabbinak titulálta magát, nem volt a meghívottak között.

Bukovinából: Dr. Weisselberger csernovici szenátor, dr. Straucher országgyűlési képviselő és dr. Wassermann csernovici városi tanácsos.

Beszarábiát Zirelsohn kisenevi főrabbi, országgy. képviselő és több más tekintélyes rabbi képviselte.

Előértekezlet

Vasárnap este kilenc órakor a bukaresti hitközségi elnök meghívására az ankét résztvevői előértekezletre gyűltek össze a hitközség helyiségében, amelyen beható tárgyalást folytattak az ankét tárgyát képező kérdés legfőbb pontjairól. Ullmann főrabbi, az ortodox iroda elnöke, bár ekkor már Bukarestben tartózkodott, a meghívásnak nem

tett eleget és így az előértekezleten az erdélyi hivatalos ortodoxia nem volt képviselve. Több mint négyórás vita után, amely éjjeli két órakor ért véget, dr. Adolf Stern indítványára a következő rezolúcióban állapodtak meg:

1. Zsidó községek (nem hitközségek) szervezendők a zsidó lakosság vallási, kulturális és szociális szükségleteinek kollektív kielégítésére, amelyek felruházandók a köz- és magánjogi személyiség atributeival.
2. Egy területiális község területén csak egy zsidó község lehet, amelynek minden ottlakó zsidó törvényesül fogja tagja.
3. Ezen zsidó községek szervezésével és azok kebelén belül a zsidó vallásügy rendezésére vonatkozó törvényjavaslat elkészítésével egy, az ankét tagjaiból és általuk még havonandó más zsidó személyiségekből álló bizottság bízandó meg.

Ezt a rezolúciót az előértekezleten jelenlevők valamennyien aláírták és megbízták dr. Stern képviselőt, hogy az ankétan azt előterjessze.

Az ünnepélyes megnyitás

Hétfőn délelőtt kilenc órakor gyülekeztek a meghívottak a kultuszminisztérium földszinti dísztermében. A terem végén kis asztal mellett volt a hivatalos személyek részére fentartott hely, a meghívottak a félkörben felállított székeken foglaltak helyet. Megkapó látványt nyújtott a sok zsidó főpap, köztük olyan nagyságok, mint Zirelsohn az ősz kisenevi főrabbi és a fiatalos temperamentumu, hóféhér Glasner Móse. Fél tíz óra felé hirtelen csend támad a teremben, belép Banu miniszter. Bemutatattja magának az összes meghívottakat, majd elfoglalva az elnöki széket, igen szívélyes szavakkal üdvözli a jelenlevőket, köszönetet mond nekik, hogy nem kimélve fáradságot és költészet, távolból eljöttek erre a tanácskozásra, mert belátták ennek fontosságát úgy az állam, mint az egész zsidóság szempontjából. A kormány a zsidó vallásügy rendezését elsőrangú feladatának tekinti és attól a szándéktól vezetve, hogy ez a rendezés oly módon történjen, ahogyan azt a zsidóság maga óhajta, tanácskozássra hívta össze mindazokat, akiknek véleménye irányt szabhat ebben a kérdésben. Reméli, hogy a tanácskozás jó eredményeket fog hozni. Ezzel az ankétot megnyitja.

A miniszter nagy tetszéssel fogadott beszéde után a megjelentek részéről dr. Beck a bukaresti rabbi kollégium szeniora, dr. Stern képviselő és Zirelsohn kisenevi főrabbi tolmácsolták a nagyromániai zsidóság köszönetét, hogy a kormány spontán módon kezdeményezi a zsidó vallásügy törvényes rendezését, amely a zsidóságra nézve sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint bármely más felekezettől, mert a zsidó vallás és zsidó életmód egymástól elválaszthatatlan fogalmak s így a törvényes rendezésnek ki kell terjednie a szorosan vett hitéleten kívül a zsidó közoktatás, népnevelés és társadalmi gondoskodás ügyének területére is.

Biztosítják a minisztert, hogy a meghívottak igaz örömmel siettek eleget tenni a meghívásnak és a maguk részéről odaadással fognak közreműködni abban, hogy a tanácskozásnak megfelelő eredménye legyen.

Dr. Stern ezután betérjesszette az előértekezleten elfogadott, írásbafoglalt rezolúciót és kérte, hogy mindenekelőtt az abban foglalt alapelvek képezzenek a tanácskozás tárgyát.

A szakadás: dogma

Fuchs Benjámin nagyváradai főrabbi ismerteti az erdélyi hivatalos ortodoxia álláspontját. Kifejti, hogy azokat a jogokat, amelyeket az ortodoxia Magyarországon élvezett, semmi körülmények között sem adhatja fel. Amióta Magyarországon a hittörvényhi zsidóság elkülönült a zsidóság többi részétől s teljesen önálló szervezetbe tömörült, azóta ez a különállás valóságos dogmává vált. Lelkiismereti kényszert gyakorolna az erdélyi ortodoxiára a kormány, ha olyan egységet oktrojálna rá, amely legszentebb meggyőződését semmibe veszi.

Ullmann beszercei főrabbi szintén tiltakozik az ellen, hogy az erdélyi ortodoxiának ma meglévő autonóm szervezetét megbolygassák és az ortodoxokat a zsidóság többi részével egységes községekbe kényszerítsék. Kiegészíti az előtte szóló érveit és apellál a jelenlevőkhez, igyekezzenek békés egyetértésben megoldani ezt a nagyfontosságú kérdést. Már pedig, ha ab ovo nem ismeri el az erdélyi ortodoxiának különállását, ennek fentartásáért a legelszántabb küzdelmet is kész felvenni.

Tischler Mór és Sebestyén Dávid csatlakoznak az ortodox rabbi tiltakozásához.

Az egységért

Glasner Móse emelkedik szólásra. Reflektál az elhangzott tiltakozásokra és élesen kikel a hivatalos ortodoxia separatizmusa ellen. Kifejti, hogy amikor Magyarországon az ortodox zsidóság különvált a zaidóság többi részétől, egy olyan kongresszusi határozattal állott szemben, amely a hitű zsidóság érdekeit nem biztosítja eléggé, a szeparatizmusnak semmi létjogosultsága sincsen. Midőn Isten akaratából az ezelőtt több különböző államban fejlődött zsidóságnak most egy hazában kell megszervezkednie, valóban elitelendő dolog lenne ab ovo állást foglalni a minden tekintetben csak előnyt jelentő egység ellen, amikor erre még semmi kényszerítő szükség sincsen. Kívánja tehát, hogy az egységnek a rezolúcióban kifejezésre jutott principiumát tartsák fenn és ha a részletekben majd, amit kizártnak tart, lehetetlen volna oly megoldást találni, amely a hitű zsidóság szempontjából minden aggályt eloszlatna, ő lesz az első, aki a hitűség érdekeiért, ha kell az elkülönül mellett fog sikraszáll i. Egyelőre azonban a tárgyalás kiinduló pontjául ragaszkodik a rezolúcióhoz.

Ilyen értelemben szólalt fel dr. Niemerover, dr. Straucher, Zirelson főrabbi és még mások.

A miniszter közvetít

Banu miniszter látva a fenforgó nagy ellentéteket, azt a javaslatot tette, hogy a zsidó vallásügy rendezésére szolgáló törvényjavaslat alapelveinek meghatározására az ankét bizottságot küldjön ki, amelyben az összes ország- részek és hitényalatok képviselve legyenek. A jelenlevők magukévá tették a miniszter indítványát és az ülést a bizottság összeállítása céljából felfüggesztették.

A miniszter ezután elbucszott a jelenlevők mindenikétől azzal, hogy a további tárgyalásokon a kultuszminisztérium államtitkára és főigazgatója fogják helyettesíteni.

A szünet után az ülést az államtitkár nyitotta meg és felkérte Eli Berkovici, hogy a kiküldendő bizottság összeállítására javaslatot tegyen. Mindenekelőtt az erdélyi ortodoxiának a bizottságban való képviselése került szóba.

Kinos incidens

Ennél a pontnál kinos incidens zavarta meg a tárgyalást. Amidőn Ullmann és Fuchs főrabbi és Tischler Mór nevének felolvasása után Berkovici Glasner Móse nevé is említette, Ullmann beszercei főrabbi, Sebestyén Dávid és Tischler Mór izgatottan tiltakoztak az ellen, hogy Glasner Móse az erdélyi ortodoxok reprezentánsának tekintessék. Annyira mentek a tiltakozásban, hogy kijelentették, amennyiben Glasner Móse ily minőségben vesz részt a bizottságban, ők a további tanácskozásokon nem működnek közre és eltávoznak. A többi jelenlevők megbotránkozva és valósággal megdermedve hallgatták a szenvedélyes és személyes- elü kifakadásokat és egyáltalán nem tudták azokat megérteni. A kinos helyzetnek Petre Jonescu főigazgató közvetítő indítványa vetett véget, amely szerint Ullmann és Fuchs főrabbi és Tischler Mór a hivatalos, Glasner Móse pedig a nemhivatalos erdélyi ortodoxia képviselőtében fog helyet foglalni a bizottságban.

A bizottság megválasztása ezután simán folyt le. Az ankétan jelenlevők kétharmadrésze tagja lett a bizottságnak. Erdélyből beválasztották a már említettekön kívül dr. Eisler Mátvás főrabbit, mint a kongresszusi zsidóság képviselőjét és dr. Fischer Tivadart, mint a Zsidó Nemzeti Szövetség elnökét.

Meddő vita

A bizottság hétfőn délután kezdte meg működését és az egész délutánt annak a kérdésnek további megvitatása foglalta le, hogy maradjon-e meg alap- elvül a rezolúciónak az a pontja, hogy egy helységben csak egy zsidó község létezhet. A bizottság összes tagjaival szemben az erdélyi hivatalos ortodoxia képviselői kitartóan védelmezték a délelőtti ülésen kifejtett álláspontjukat. Hirtelen fegyvertársuk is támadt a bukaresti spanyol zsidó hitgyesülés elnökében, aki viszont az ökirályságbeli spanyol zsidóságot zsidóság részére kö- vetelte az elkülönülés jogát.

Dr. Stern képviselő attól az aggodalomtól vezetve, hogy a vita elnyulása esetén az egész ankét eredménytelenségét vonhatja maga után, általános meglepetésre indítványt terjesztett elő, amelyben eltérve a rezolúció alap- elvétől, koncessziót tett az ökirályság- beli spanyol hitközségek és az erdélyi ortodox hitközségek tekintetében. Kijelentette, hogy amennyiben ezek ez- időszerint léteznek, a jövőben is elkülönülten állhassanak fenn.

1071 2211 Lejár

H. Mann Goldschmidt ur I. Wolfzeile 11

Wien

A nemzeti álláspont

Dr. Fischer Tivadar meglepetésének ad kifejezést, hogy dr. Stern, aki a rezolúciót kezdeményezte, megfogalmazta és előterjesztette, a rezolúció aláíróinak előzetes megkérdezése nélkül feladta annak egyik leglényegesebb pontját. Az egység alapelvét oly könnyedén feladni nem szabad! Hogy annak keresztülvitele nagy nehézségekbe fog ütközni, azt már az előterjesztésben is jelezték; de mert ez az alapelv életbevágó fontosságú, tovább kell folytatni a hivatalos ortodoxia képviselőivel az eszméserét és ha kell, még napokon keresztül is keresni a megoldásnak olyan módját, amely ezt az alapelvet nem törli meg. Rámutat arra, hogy egyfelől a zsidó hithűség szempontjait minden alkalommal, amikor a zsidóság megszervezéséről volt szó, egymással szembenálló momentumok voltak. És ha számos példa is van rá, hogy a hithűség érdekeit az egység rovására biztosították, van sok olyan példa is, hogy ez az egység érintése nélkül történt meg. Amíg például Frankfurtban az ortodoxia az elkülönülésben teremtette meg a maga fejlődésének biztosítékát, addig Hamburgban ezt a kérdést úgy oldották meg, hogy meghagyták a zsidó községet, mint adminisztrációs testületet a maga egységében és ennek keretén belül teljesen mellérendelt viszonylatban és különálló két rabbinátussal szervezték meg a zsinagóga- (orih.) és a templom- (neológ) egyesülést. Hogy pedig Hamburgban a szervezésnek ez a módja semmiképpen sem befolyásolta hátrá-

A zsidó községi-törvény alapelvei

Irányelvek a nagyromániai zsidó községek szervezésére vonatkozó törvényjavaslatához:

1. Az országbeli zsidó községeknek rendeltetése a vallási, szertartási, oktatási és jótékonyági szükségletekről való gondoskodás.

2. Mindegyik helységben csak egy község létezhetik, amelynek a törvény által fogva az összes ottani zsidó lakosok tagjai. Kivételnek e tekintetben csak a ma létező következő községekkel szemben van helye, amelyek egy helységben egyetlen különálló községet képezhetnek:

- a régi királyságban a spanyol zsidó községek,
- Erdélyben az ortodox községek.

Ha a község tagjainak bizonyos része, de semmiesetre sem kevesebb, mint az összes tagok a törvény előír, különleges vallási követelményeket támaszt a község köteles a követelményeknek eleget tenni.

3. A Mózes-vallás ugyanazokat a jogokat és kedvezményeket élvez, mint az államban létező többi vallások.

Az összes kinevezett, vagy választott testületekben, amelyekben más vallások képviselve vannak, a Mózes-vallás is aránylagosan képviselve lesz.

A községek vallási, kulturális és igazgatási szempontból autonómok.

A zsidó községek általános érdekeinek képviseletére egyetlen főtanács létezik Bukarest székhellyel, amelynek hatáskörébe azonban vallási és rituális kérdések nem tartoznak.

A községek az állammal, ami a törvények alkalmazását illeti, a Mózes-vallás főtanácsának közvetítésével állanak jogviszonyban.

A zsidó községek tartományi szervezetekbe csoportosítottak.

4. A községek jogi személyek.

5. A község képviselőtestületébe csak román állampolgárok és alattvalók választhatók.

6. Az összes 21 évet betöltött zsidó lakosok, akik a község területén laknak, választói joggal bírnak a község képviselőtestületének megválasztásánál. A választások általános,

nyosan az ortodoxia fejlődését, ezt valószínűleg a jelenlevő Ullmann és Fuchs főbbiek is tudják. Meg kell kísérelni az elkészítendő törvényjavaslatnak oly módon való megszerkesztését, hogy az erdélyi ortodoxia az egység megóvása mellett is megtalálja ugyanazon biztosítékokat, melyeket neki eddig a különálló szervezet nyújtott. Ellenindítványt terjeszt elő oly értelemben, hogy mondják ki alapelvül, miszerint az egységes zsidó község kebelén belül a szabadegyesülés alapján önálló választási szervezetek létesülnek.

Dr. Eisler Máttyás a meglévő autonómiák fentartása mellett foglal állást. Glasner Móse is úgy látja, hogy céltalan az egység követelését tovább forszírozni és elfogadja dr. Stern indítványát.

Az örómániai, beszarábiai és bukovinai kiküldöttek, tekintettel arra, hogy kizárólag erdélyi kérdéssről van szó, nem kívánják az időt tovább az egység kivétel nélküli alkalmazásának forszírozásával tölteni és szintén hozzájárulnak dr. Stern indítványához.

Ezután a további alapelvek megszövegezésére albizottságot küldtek ki és ezzel a hétfői ülés végetért. Az albizottság által kedden és szerdán délelőtt megszövegezett alapelveket a bizottság kedd és szerda délutáni ülésein vitatták meg. Kiseb nézeteltérésektől eltekintve, ugyszólván az összes pontokat egyhangú határozattal fogadták el. A szordai ülésen az ankét eredményét abban szövegezték le, hogy a román zsidó községek szervezésére vonatkozó törvényjavaslat tekintetében az alábbi irányelvek nyertek megállapítást:

egyenlő, közvetlen és titkos szavazással történnek, a kisebbségek képviseletével, a főtanács küldöttségének felügyelete alatt.

7. Az állam aránylagosan hozzájárul a Mózes-vallás felekezeti intézményeinek fenntartásához.

8. A község jövedelmei közvetlenek és közvetettek. A község minden tagját megadóztatja. A helybeli adóhivatalok a község kérésére behajtják, esetleg végrehajtás után is, az adókat.

9. Minden községnek egy vagy több rabbija van. A rabbi választás alá esnek. A község rabbija, vagy rabbijai határoznak a vallásgyakorlat, a szertartás és a hitoktatás kérdéseiben. A rabbi jogait és kötelelességeit egy külön bizottság fogja meghatározni.

10. A község működését alapszabályok fogják szabályozni, amelyeknek a következő pontokra kiterjedő rendelkezéseket kell tartalmazniuk:

- a község területi kiterjedése,
- a község szervezete, a képviselőtestület megalakulásának módja és megbízásának időtartama.

c) a községi szervek hatáskörének megállapítása, különösen a község harmadik személyekkel szemben való képviseletének szempontjából,

d) a rabbi megválasztásának módjai, jogainak és köteleseinek meghatározása s ha több rabbi van ugyanabban a községben, mindegyikük hatáskörének körülírása,

e) a tisztviselők kijelölésének módja, jogai és köteleseik,

f) a községi tagok jogai és köteleseik, különösen pedig a választói jogosultságra vonatkozó rendelkezések,

g) a tanítás módjára, irányítására és felügyeletére vonatkozó rendelkezések,

h) a hivatalos és magánmeházakra vonatkozó határozmányok, szintugy a közös istentiszteletek,

i) a jövedelmek, az adók pontos megjelölése, a megadóztatás maximuma és módja,

j) a községben felmerülő viták eldöntésére vonatkozó határozmányok,

k) az alapszabályok módosításánál követendő eljárás.

Az ankét befejezése

Az irányelvek felolvasása után az államtitkár azzal zárta le az ankétot, hogy a kultuszminisztérium rövid időn belül egy bizottságot fog kinevezni a zsidó községek szervezésére vonatkozó törvényjavaslat kidolgozására végett. A bizottság legnagyobb részét az ankét tagjaiból és más ve-

zető zsidó egyéniségekből fog állani és hivatalos lesz a törvényjavaslatot az ankét által megállapított alapelvek figyelembevételével kidolgozni. Reméli, hogy a törvényjavaslat még a parlament őszi üléséig el fog készülni és még ez év folyamán törvényhozó testület elé fog kerülni. Az ankét ezzel végetért.

Lemond a kisebbségi államtitkár

A közoktatásügyi miniszter az iskolai nyelvrendeletről. Országos zsidó nemzeti párt alakul

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A pótválasztásokkal kapcsolatban ellenzéki körökben azokról az eshetőségekről beszélnek, amelyek a viszályok következtében bekövetkezhetnek. Hír szerint egyes miniszterek megint elégedetlenség és a közgazdasági közegek eljárása miatt lemondással fenyegetnek. Így határozottsággal állítják, hogy

Zigre kisebbségi államtitkár a napokban benyújtja lemondását,

mert úgy látja, hogy a pótválasztások után a kormány és a nemzeti párt között a föltétlenül szükséges közzeledés nem állhat be. Más oldalon azt hiszik, hogy Zigre ama hatásköri beavatkozások miatt akar lemondani, amelyekkel minisztertársait munkájában gátolják. Nem valószínű, hogy Zigrét a többi erdélyi miniszter is követni fogja.

A pótválasztásokról különben megállapítható, hogy kevésbé tudják a közegek érdeklődését felkelteni. Annál nagyobb figyelemmel kísérik a kormány iskolarendelét, amely főleg Erdélyben váltotta ki a nemzetiségek és felekezetek elégedetlenségét és amelyet legközelebb egy országos ankét véleményezésére alapján kíván módosítani a kormány.

A közoktatásügyi miniszter a felekezeti oktatásról

A Rador szerkesztője beszélgetést folytatott Angheliescu közoktatásügyi miniszterrel az erdélyi közönséget legjobban érdeklő problémáról, a felekezeti iskolák ügyéről. A miniszter a következőket mondotta:

A felekezeti iskolák ügyében nem fogunk elhamarkodott lépéseket tenni. Nem bocsátunk ki rendelkezéseket anélkül, hogy a kompetens és érdekeltektől előzőleg ne tanácskoznánk. Junius elsején kezdődik a közoktatásügyi minisztériumban a közoktatásügyi reform tanulmányozására kiküldött bizottság konferenciája, amely ezt a kérdést rendezti.

Mindenekelőtt meg kell állapítani az állam és a különböző felekezetek közötti viszonyt, ami olyan kérdés, amelyet az új alkotmányban kell precizizálni. Semmiesetre sem terjesztünk a parlament elé olyan törvényjavaslatot, amelyre vonatkozólag az erdélyi rsekekkel és püspökökkel előzőleg nem tárgyaltunk. Ami a tanítók államosítását illeti, leszegény kívánom, hogy eddig 1400 felekezeti tanító kért, hogy fizetését az államtól kapja, mert az egyháztól nagyon csekély illetményeket kapnak.

A miniszter ismételt hangsúlyozta, hogy a felekezeti iskolák ügyének az egyházakkal folytatott tanácskozás után az állam és az egyház viszonyának tisztázásával — és az érdekeltektől tényezővel felétlenül összhangban — fogják rendezni.

A közoktatásügyi miniszter ama kijelentésére, hogy maguk a tanítók kérik az államosítást, az egyházi fórumnál a következő felvilágosítást adták:

Fizetés és államosítás között nagy különbség van. A tanítók államosítása azt jelentené, hogy az egyházak semmi ingerületére nem volna többé a tanszemélyzetre. Ezenkívül a mindenkori kormányok politikai eszközeivé válnának a tanítók, akiknek

pedig tartózkodniuk kell a politikától és meg kell őrizniök függetlenségüket. Ha a tanítót államosítják, úgy közte — az állam exponense — és a lelkész között — kikerülhetetlen harc indul meg. Eddig kéz a kézben haladtak mindketten, elválasztás sem az állam, sem az egyház érdekeit nem fogja előmozdítani. (Rador.)

Épen az iskolai nyelvrendelettel kapcsolatban merült fel újból az ország különböző zsidó szervezeteinek körében a gondolat, hogy egységes

országos zsidó politikai szervezet

létesítsenek, amely hasonló esetben a zsidó érdekeket megvédelmezhesse.

A Rador jelenté Galacból, hogy a regátbeli zsidó szövetség, az Unionea tegnap megtartott kongresszusán az új választmány megválasztása után elhatározták, hogy akciót indítsanak az összes román zsidó egyesítésére, amely megalkotására, amely képviselő az egész zsidóság érdekeit. A junius elején Bukarestben tartandó országos kongresszuson javasolni fogják

az országos zsidó nemzeti párt megalakítását.

A „Lupta” ezzel kapcsolatban kérdést intézett az Unionea új elnökéhez, dr. Davidhoz, aki a következőket mondotta:

Valóban foglalkozunk ezzel a tervvel, amelyet a bukovinai és az erdélyi cionista szervezetek vetettek fel. Az új viszonyok között szükségünk van országos szervezetre, amely a zsidóság érdekeit egységesen megvédelmezze. A csatolt területek és a regát zsidóságának vannak külön érdekei, de ez tisztára adminisztrációs dolga. Az egységes szervezet vezetőségét úgy kell megválasztani, hogy ott minden iránylat képviseletet nyerjen és minden zsidó problémát magáévá tehessen.

Pontosan nem mondhatom meg, mikor alakul meg a zsidó nemzeti párt. A juniusban összeülő országos kongresszus fog erre vonatkozólag is dönteni. Mindenekelőtt a saint-germaini szerződés 7-ik szakaszának az új alkotmányba való felvételét kell kiküzdönnünk.

Miért oszlatták fel a váradi új református püspökséget

Nagyvárad, máj. 26. (Rador.) Banu kultuszminiszter Nagyváradra érkezett, ahol a nagyváradi református püspökség ügyéről a következőket mondotta:

Csak az újságokból értesültem, hogy Erdély reformátusai összeültek és Nagyváradon püspököt választottak. Nekem, mint a kultuszminiszternek erről nem volt hivatalosan tudomásom, sőt még arról sem, hogy a püspököt be is iktatták. Amikor legutóljára Kolozsvárt tartózkodtam, tanácskoztam az erdélyi református egyház vezetőivel: Nagy Károly püspökkel és Bethlen Ödön gróffal. Ott volt a tárgyalásuknál Sulyok István is, aki előterjesztette azt a kérést, hogy az ujonnan felállított püspök javadalmát vegyem fel a költészetébe. Az álláspontom kifejtettem előtük, hogy ilyen fontos kérdést a kormány tudta nélkül elintézni nem lehet. Ezt az álláspontomat osztotta Nagy püspök és Bethlen gróf is. Ekkor mondták nekem, hogy memorandumot terjesztettek előm, amelyben alapos indokokkal meg lesz okolva a püspökség felállításának szükségessége. Elvileg nem ellenzem a püspökség felállítását,

GLASNER MOSE előadást tart: szombaton Aradon és vasárnap Nagyváradon

A nemzeti álláspont

Dr. Fischer Tivadar meglepetésénél ad kifejezést, hogy dr. Stern, aki a rezolúciót kezdeményezte, megfogalmazta és előterjesztette, a rezolúció aláírójának előzetes megkérdezése nélkül feladta annak egyik leglényegesebb pontját. Az egység alapelvét oly könnyedén feladni nem szabad! Hogy annak keresztülvitele nagy nehézségekbe fog ütközni, azt már az előterjesztés is jelezte; de mert ez az alapelv életbevágó fontosságú, tovább kell folytatni a hivatalos ortodoxia képviselőivel az eszmecsere és ha kell, még napokon keresztül is keresni a megoldásnak olyan módját, amely ezt az alapelvet nem törli meg. Rámutat arra, hogy egyfelől a zsidó hívhűség szempontjait minden alkalommal, amikor a zsidóság meg szervezéséről volt szó, egymással szembenálló momentumok voltak. És ha számos példa is van rá, hogy a hívhűség érdekeit az egység rovására biztosították, van sok olyan példa is, hogy ez az egység érintése nélkül történt meg. Amíg például Frankfurtban az ortodoxia az elkülönülésben teremtette meg a maga fejlődésének biztosítékát, addig Hamburgban ezt a kérdést úgy oldották meg, hogy meghagyták a zsidó községet, mint adminisztrációs testületet a maga egységében és ennek keretén belül teljesen mellrendelt viszonylatban és különálló két rabbinátussal szervezték meg a zsinagóga- (orth.) és a templom- (neológ) egyesülést. Hogy pedig Hamburgban a szervezésnek ez a módja semmiképpen sem befolyásolta hátrá-

nyosan az ortodoxia fejlődését, ezt valószínűleg a jelenlevő Ullmann és Fuchs főbírók is tudják. Meg kell kísérelni az elkészítendő törvényjavaslatnak oly módon való megszerkesztését, hogy az erdélyi ortodoxia az egység megóvása mellett is megtalálja ugyanazon biztosítékokat, melyeket neki eddig a különálló szervezet nyújtott. Ellenindítványt terjeszt elő oly értelemben, hogy mondják ki alapelvül, miszerint az egységes zsidó község kebelén belül a szabadegyesülés alapján önálló vallási szervezetek létesülnek.

Dr. Eisler Máttyás a meglévő autonómiák fentartása mellett foglal állást. **Glasner Móse** is úgy látja, hogy céltalan az egység követelését tovább fozszirozni és elfogadja dr. Stern indítványát.

Az örómániai, beszarabiai és bukovinai kiküldöttek, tekintettel arra, hogy kizárólag erdélyi kérdéssről van szó, nem kívánják az időt tovább az egység kivétel nélküli alkalmazásának fozszirozásával tölteni és szintén hozzájárulnak dr. Stern indítványához.

Ezután a további alapelvek megbeszélésére albizottságot küldtek ki és ezzel a hétfői ülés végetért. Az albizottság által kedden és szerdán délelőtt megbeszélte az alapelveket a bizottság kedd és szerda délutáni ülésein vitatták meg. Kisebbségi nézeteltérsektől eltekintve, ugyszólván az összes pontokat egyhangu határozattal fogadták el. A szerdai ülésen az ankté eredményét abban szövegezték le, hogy a romániai zsidó községek szervezésére vonatkozó törvényjavaslat tekintetében az alábbi irányelvek nyertek megállapítást:

A zsidó községi-törvény alapelvei

- Irányelvek a nagyromániai zsidó községek szervezésére vonatkozó törvényjavaslatához:
1. Az országbeli zsidó községeknek rendelkezése a vallási, szertartási, oktatási és jótékonyági szükségletekről való gondoskodás.
 2. Minden helységben csak egy község létezhetik, amelynek a törvény-nél fogva az összes ottani zsidó lakosok tagjai. Kivételnek e tekintetben csak a ma létező következő községekkel szemben van helye, amelyek egy helységben egyetlen különálló községet képezhetnek:
 - a) a régi királyságban a spányolzsídó községek,
 - b) Erdélyben az ortodox községek.
 Ha a község tagjainak bizonyos része, de semmiesetre sem kevesebb, mint amely számot a törvény előír, különleges vallási követelményeket támaszt a község köteles a követelményeknek eleget tenni.
 3. A Mózes-vallás ugyanazokat a jogokat és kedvezményeket élvezi, mint az államban létező többi vallások.

Az összes kinevezett, vagy választott testületekben, amelyekben más vallások képviselve vannak, a Mózes-vallás is aránylagosan képviselve lesz.

A községek vallási, kulturális és igazgatási szempontból autonómok. A zsidó községek általános érdekeinek képviseletére egyetlen főtanács létezik Bukarest székhellyel, amelynek hatáskörébe azonban vallási és rituális kérdések nem tartoznak.

A községek az állammal, ami a törvények alkalmazását illeti, a Mózes-vallás főtanácsának közvetítésével állanak jogviszonyban.

A zsidó községek tartományi szervezetekbe csoportosítottak.
 4. A községek jogi személyek.
 5. A község képviselőtestületébe csak román állampolgárok és alattvalók választhatók.
 6. Az összes 21 évet betöltött zsidó lakosok, akik a község területén laknak, választói joggal bírnak a község képviselőtestületének megválasztásánál. A választások általános,

7. Az állam aránylagosan hozzájárul a Mózes-vallás felekezeti intézményeinek fenntartásához.
8. A község jövedelmei közvetlenek és közvetettek. A község minden tagját megadóztatja. A helybeli adóhivatalok a község kérésére behajtják, esetleg végrehajtás útján is, az adókat.
9. Minden községnek egy vagy több rabbija van. A rabbik választás alá esnek. A község rabbija, vagy rabbijai határoznak a vallásgyakorlat, a szertartás és a hitoktatás kérdéseiben. A rabbik jogait és köteleességeit egy külön bizottság fogja meghatározni.
10. A község működését alapszabályok fogják szabályozni, amelyeknek a következő pontokra kiterjedő rendelkezéseket kell tartalmazniuk:
 - a) a község területi kiterjedése,
 - b) a község szervezete, a képviseletét megalkulási módja és megbízásának időtartama.
 - c) a községi szervek hatáskörének megállapítása, különösen a község harmadik személyekkel szemben való képviseletének szempontjából,
 - d) a rabbi megválasztásának módja, jogainak és kötelességeinek meghatározása s ha több rabbi van ugyanabban a községben, mindegyikük hatáskörének körülírása,
 - e) a tisztviselők kijelölésének módja, jogaik és kötelességeik,
 - f) a községi tagok jogai és kötelességei, különösen pedig a választói jogosultságra vonatkozó rendelkezések,
 - g) a tanítás módjára, irányítására és felügyeletére vonatkozó rendelkezések,
 - h) a hivatalos és magánimázakra vonatkozó határozmányok, szintegy a közös istentiszteletek,
 - i) a jövedelmek, az adók pontos megjelölése, a megadóztatás maximuma és módja,
 - j) a községben felmerülő viták eldöntésére vonatkozó határozmányok,
 - k) az alapszabályok módosításánál követendő eljárás.

Az ankté befejezése
Az irányelvek felolvasása után az államtitkár azzal zárta le az anktét, hogy a kultuszminisztérium rövid időn belül egy bizottságot fog kinevezni a zsidó községek szervezésére vonatkozó törvényjavaslat kidolgozása végett. A bizottság legnagyobb részt az ankté tagjaiból és más ve-

zető zsidó egyéniségekből fog állani és hivatala lesz a törvényjavaslatot az ankté által megállapított alapelvek figyelembevételével kidolgozni. Reméli, hogy a törvényjavaslat még a parlament 631 ülészakáig el fog készülni és még ez év folyamán törvényhozó testület elé fog kerülni. Az ankté ezzel végetért.

Lemond a kisebbségi államtitkár

A közoktatásügyi miniszter az iskolai nyelvrendeletről. Országos zsidó nemzeti párt alakul
— Az Uj Kelet tudósítójától —

A pótválasztásokkal kapcsolatban ellenzéki körökben azokról az eshetőségekről beszélnek, amelyek a viszályok következtében bekövetkezhetnek. Hir szerint egyes miniszterek megint elégedetlenek és a közoktatásügyi miniszter eljárása miatt lemondással fenyegetnek. Így határozottsággal állítják, hogy

Zigre kisebbségi államtitkár a napokban benyújtja lemondását,

mert úgy látja, hogy a pótválasztások után a kormány és a nemzeti párt között a föltétlenül szükséges köztedés nem állhat be. Más oldalon azt hiszik, hogy Zigre ama hatásköri beavatkozások miatt akar lemondani, amelyekkel miniszterársai öt munkájában gátolják. Nem valószínű, hogy Zigrét a többi erdélyi miniszter is követni fogja.

A pótválasztásokról különben megállapítható, hogy kevéssé tudják a közvélemény érdeklődését felkelteni. Annál nagyobb figyelemmel kísérik a kormány iskolarendelét, amely főleg Erdélyben váltotta ki a nemzetiiségek és felekezetek elégtelenségét és amelyet legközelebb egy országos ankté véleményezése alapján kíván módosítani a kormány.

A közoktatásügyi miniszter a felekezeti oktatásról

A Rador szerkesztője beszélgetést folytatott Anghelescu közoktatásügyi miniszterrel az erdélyi köznevelés legjobban érdeklő problémáiról, a felekezeti iskolák ügyéről. A miniszter a következőket mondta:

— A felekezeti iskolák ügyében nem fogunk elhamarkodott lépéseket tenni. Nem bocsátunk ki rendelkezéseket anélkül, hogy a kompetens és érdekelt faktorokkal előzőleg ne tanácskoznánk. Junius elején kezdődik a közoktatásügyi minisztériumban a közoktatásügyi reform tanulmányozására kiküldött bizottság konferenciája, amely ezt a kérdést rendezi.

Mindenekelőtt meg kell állapítani az állam és a különböző felekezetek közötti viszonyt, ami olyan kérdés, amelyet az új alkotmányban kell precizizálni. Semmiesetre sem terjesztünk a parlament elé olyan törvényjavaslatot, amelyre vonatkozólag az erdélyi püspökökkel előzőleg nem tárgyaltunk. Ami a tanítók államosítását illeti, leszegezni kívánom, hogy eddig 1400 felekezeti tanító kért, hogy fizetését az államtól kapja, mert az egyházaktól nagyon csekély illetményeket kapnak.

A miniszter ismételt hangsúlyozta, hogy a felekezeti iskolák ügyének az egyházakkal folytatott tanácskozás után az állam és az egyház viszonyának tisztázásával — és az érdekelt tényezőkkel feléltlenül összhangban — fogják rendezni.

A közoktatásügyi miniszter ama kijelentésére, hogy maguk a tanítók kérik az államosítást, az egyházi fórumnál a következő felvilágosítást adták:

Fizetés és államosítás között nagy különbség van. A tanítók államosítása azt jelentené, hogy az egyházak semmi ingerenciája nem volna többé a tanszemélyzetre. Ezenkívül a mindenkori kormányok politikai eszközeivé válnának a tanítók, akiknek

pedig tartózkodniok kell a politikától és meg kell őrizniök függetlenségüket. Ha a tanítók államosítják, úgy közte — az állam exponense — és a lelkes között — kikerülhetetlen harc indul meg. Eddig kéz a kézben haladtunk mindketten, elválásuk sem az állam, sem az egyház érdekeit nem fogja előmozdítani. (Rador.)

Épen az iskolai nyelvrendelétről kapcsolatban merült fel újból az országos különböző zsidó szervezetek körében a gondolat, hogy egységes

országos zsidó politikai szervezet

létesítsenek, amely hasonló esetben a zsidó érdekeket megvédelmezhesse. A Rador jelenté Galacból, hogy a regátbeli zsidók szövetsége, az Unionea tegnap megtartott kongresszusán az új választmány megválasztása után elhatározták, hogy skciót indítanak az összes romániai zsidók egységes szervezetének megalakítására, amely képviselné az egész zsidóság érdekeit. A junius elején Bukarestben tartandó országos kongresszuson javasolni fogják

az országos zsidó nemzeti párt megalakítását.

A „Lupta” ezzel kapcsolatban kérdést intézett az Unionea új elnökéhez, dr. Davidhoz, aki a következőket mondotta:

— Valóban foglalkozunk ezzel a tervvel, amelyet a bukovinai és az erdélyi cionista szervezetek vetettek fel. Az új viszonyok között szükségünk van országos szervezetre, amely a zsidóság érdekeit egységesen megvédelmezze. A csatolt területek és a regát zsidóságának vannak külön érdekei, de ez tisztára adminisztráció dolga. Az egységes szervezet vezetőségét úgy kell megválasztani, hogy ott minden iránylat képviseletét nyerjen és minden zsidó problémát magáéva tehesse.

Pontosan nem mondhatom meg, mikor alakul meg a zsidó nemzeti párt. A juniusban összeülő országos kongresszus fog erre vonatkozólag is dönteni. Mindenekelőtt a saint-germaini szerződés 7-ik szakaszának az új alkotmányba való felvételét kell kiküzdönnünk.

Miért oszlatták fel a váradi új református püspökséget

Nagyvárad, máj. 26. (Rador.) Banu kultuszminiszter Nagyváradra érkezett, ahol a nagyváradi református püspökség ügyéről a következőket mondotta:

— Csak az újságokból értesültem, hogy Erdély reformátusai összeültek és Nagyváradon püspököt választottak. Nekem, mint a kultuszminiszternek erről nem volt hivatalosan tudomásom, sőt még arról sem, hogy a püspököt be is iktatták. Amikor legutoljára Kolozsvárt tartózkodtam, tanácskoztam az erdélyi református egyház vezetőivel: Nagy Károly püspökkel és Bethlen Ödön gróffal. Ott volt a tárgyalásoknál Sulyk István is, aki előterjesztette azt a kérését, hogy az újonnan felállított püspök javadalmát vegyem fel a költségvetésbe. Az álláspontom kifejtettem előtük, hogy ilyen fontos kérdést a kormány tudta nélkül elintézni nem lehet. Ezt az álláspontomat osztotta Nagy püspök és Bethlen gróf is. Ekkor mondták nekem, hogy memorandumot terjesztenek elém, amelyben alapos indokokkal meg lesz okolva a püspökség felállításának szükségessége. Elvileg nem ellenzem a püspökség felállítását,

GLASNER MOSE előadást tart: szombaton Aradon és vasárnap Nagyváradon

de az állam tekintélyének szempontjából nem engedhetem, hogy ilyen fontos kérdésben a kormány negligálassék. Végre is az ilyen kreációk az államtól áldozatot várnak. Várom különben a memorandumot.

Skicc Nagyváradról

Délián érkezik meg az ember Váradra. A város föllobogóva, az emberek ünneplően. Befeled az uton ünnepi esőnd, komolykodó peckes férfiak, kivassalt és kifényesített nők tipegnek, boldog réstelkedéssel, jaj istenem, hejlyen van az aljam fodra? Szent atyám, észreveszik-e a varrást a harisnyámon? Lámpalázás ilyenkor a hispolgár, a világ központjában áll, azt hiszi, egy magas pódiumon van és mindenki a drága modulatit lesi. Az utcasarkokon kéksávós és drótfonatu faladikák körül fiatal nők vidám csipogása hallszik, közepén testes, jókorn dának mint kotlósnyok ülnek nyugtalan vérocseszekkel.

Gyűjtenek a hadiárványknak. Gyűjtenek, hogy ne keljen adniok. De a színház körüli nagy téren, a virágos, eleven nagyvárosi részen tarka élet hullámszik. Katonazene. Sissakos, fehérabbonyos csendőrök feszes fölönulása, újra katonák; apró lépéseikben is erőt demonstrálnak. Konfettit hint a polgárság és a nép, papirkigyót dobál, így mulat és tréfás durranások riogatják a gyöngébb idegzetüket.

A kávéházak széles terraszai zsufalásig tele. És művésztől beszélnek, Olgától és Teddyről, akik a kávéházban is vendégszerepeltek. Bizony, bizony! A helyi sajtó is odáig volt velük. Asszonya a kritikus: "Egy valéert és shymit lejtettek el olyan művészetel, amely a szalon-táncoknál talán már föllumulhatatlan."

Talán. A kis óvatos vigyáz azért a pennájára, a teremburáját! Talán, netalán, vagy netalántán akadnak, akik nem pont e férfi és nő produkciójában látandják egekbe törő magasságait a szentséges művészetnek.

Bizrást látták is. Mert más vendége is volt Váradnak kincses Kolozsvárról. A szép barna Lévy Ilona vendégszerepelt a Pillangó kisasszonyban "Baranyai Jolán lemondása folytán." Róla már föltétlenül állapítja meg egy másik lelkes és böles műtész, hogy fölönnyesen énekelte. Fölnyenesen bizony és színesen — ugymond. És élvezetet nyújtott. De csak fél élvezetet. Mert partnere is volt: Kertész. "Ök ketten együtt tökéletes élvezetet nyújtottak." Nincsen rózaa tövis nélkül, de a Kertész — Lévy kettős megeafolta a közmundást. Miért, hogy a jó szerencse nem vitt a színházba! Igazán, régen vágyom már egy falat tökéletes élvezetre.

Igazán a váradiakat nagyon a kolozsvári mérközés eredménye is. A Sas-kávéházban öt óra óta olyan tippelések és fogadások folytak, mint bármelyik bukmekekor korlátja előtt.

Egy embert — látásból Kolozsvárról ismerem — a hideg rázta. Fogadása volt a kolozsváriak javára és itt mindenki a váradiak győzelmét jósolta. — Van idő — vigasztalta magát hozzám fordulva — ezek a váradiak még nem csókolták meg a mezűzet. Hat óra felé kigyultak az arcok. — Most kezdik!

És kezdődtek a tippelések újból. Hét órakor már hírek szálltak szájról-szájra. Mann, Rosenberg, Jakobi, Holz. Nyolc óra után tíz perccel megtudták az eredményt.

A téren katonazene vonult föl és mindenki odatűlekedett. Egy rikkancs elordította magát: — Nagyvárad válogatott négy null. Várad javára.

A zenét mindenki otthagya, ismeretlenek boldogan köszöntötték egymást, leányok, asszonyok egyébről nem beszéltek, mint a város nagy győzelméről.

— Holz, Holz. Ez a név zsongott

ki a nagy tohuvabohóból. Megláltam a kolozsvárt a Royal előtt. Sápadt és letört volt szegény. — Hogyan lehetséges — kérdezte és a lábai reszkettek — hogyan történhetett ez meg. Hát nem volt ott Bornstein és a hosszú Braun és a kedves Dudas és a kicsi Rosenberg? Mit csináltak ezek? Miért hagyták? Miért?

Az utolsó miért-nél már könnyezett a szemem. Félrehívtott egy zsidó embert és megkérdezte:

- Az a Holz, aki a két dugót adta, zsidó az? Szeretett volna vigasztalódni. — Fénát zsidó. Azt hiszem szász. — Egy másik közbeszólt: — Nem szász. Román fiu. — Szóval nem zsidó? — Biztosan nem. Mályet sóhajtott a szerencsétlen. — Még csak nem is zsidó! És elvonult egy sötét mellékutcába. Bizonyára széjjeltépte a ruháját és hamut hintett a fejére.

Szabó Imre

Lloyd George figyelmeztetése Franciaországnak

Tartózkodjék minden külön akciótól

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, május 26. Az alsóházban Lloyd George ma kezdte meg a külpolitikai vitát. Lloyd George ünnepelesen óvást intézett a francia kormányhoz és felszólította, hogy tartózkodjék minden elkülönített akciótól különösen a Ruhr-vidék megszállásától, mert az Franciaország és Európa békéjére a legnagyobb veszéllyel járhat. A kormány a nyilatkozat tartalmára vonatkozólag teljes egyetértésben van.

Az angol alsóház ülésén a kormány tagjai teljes mértékben azonosították magukat a génuai delegáció cselekedeteivel és felelősséget vállaltak a delegáció ténykedéséért. Poincaré kijelentette, hogy a kamara felfogása a házi konferenciával összeközi. Franciaország nem küld Hágába delegációt.

Sulyos krízis fenyegeti az antantot

London, május 26. A párisi "Temps" londoni tudósítója szerint, ha az angol kormány visszautasítja a franciáknak azt az álláspontját, hogy a versaillesi békeszerződés alapján Franciaországnak joga van külön tárgyalásokat kezdeni, oly krízis támad az antantban, amely minden eddigi válságnál komolyabb.

Francia-román katonai egyezmény

Párisból jelenti a "Nene Fraio Presse": Tegnap a Quai d'Orsay diszecsora volt Bratianu román miniszterelnök tiszteletére. A vacsorán megjelent Maginot hadügyminiszter, Foch marsall és a francia nagyvezérkar főnöke, Buat. Ebből az "Ere Nouvelle" azt következteti, hogy

Benes a kisantant egységéről

Prága, május 25. Benes miniszterelnök a kamara mai ülésén exozét tartott a génuai konferenciáról. Kifejtette, hogy Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia és Lengyelország bebizonyították egységüket, amelyvel szemben nem foroghat fenn veszély Középeurópa mai helyzetének megváltoztatására. Benes hangsúlyozta, hogy a kisantant minden kérdésben mérsékelt és békiút magatartást tanúsított és az orosz kérdésben is a tárgyalások megszakítását és ezzel Oroszország izolálását megakadályozni igyekezett.

A jugoszláv kormány nem türi Wrangel készülődéseit

Belgrád, május 26. A lapok közlik Wrangel tábornoknak a bolgár kormányhoz intézett sürgönyét és a szerb sajtóiroda hivatalos jelentését, mely szerint a jugoszláv kormány kijelenti, hogy sohasem volt tudomása ennek a táviratnak elküldéséről. Mindazon interpretációk, amelyek a távirat szövegét összeköttetésbe akarják hozni a szerb kormánnyal, minden alapot nélkülöznek. A jugoszláv kormány nem fogja megengedni semmiféle formában, hogy az ország területén akciók készíttessenek elő olyan államokkal szemben, amelyekkel Jugoszlávia békeállapotban él. Wrangel

tábornoknak nincs és nem is lesz soha hadereje jugoszláv területen s ilyen haderő megszervezését a kormány sohasem fogja megengedni, ha pedig mégis megtörténhetné, akkor azonnal intézkedni fog annak felszólítása iránt.

Moratórium Németországnak

Páris, május 26. A "Journal" írja: Hermes német birodalmi pénzügyminiszter kijelentette, hogy a Németországnak adandó moratóriumot véglegesen engedélyezik. Németországnak 750 millió aranyárka készpénzt, egymilliárd 450 millió értékű árut kell fizetnie. Azonkívül a szövetségi bizottság és az egyeztető hivatalok kiadásait is meg kell térítenie. A mai valutáris viszonyok mellett Németországnak összesen 225 milliárd papírmárkát kell fizetni. Hermes azt hiszi, hogy ezt az összeget részben a Délaacroix-kölesnből, részint pedig a birodalmi gyűlés által a napokban megszavazott negyvenmilliárdos kényszerkölesnből fogja fedezhetni. Franciaországnak — írja a "Journal" — mindenképp biztositékokra van szüksége, hogy a németek fizetni fognak s nem kétséges, hogy azokat meg is kapja.

Hermes sikere kormányválságra vezet.

Paris, május 26. A "Temps" bejelenti, hogy Herzsessel hivatalosan folytatott párisi tárgyalások befejeződtek. Reméli, hogy az esedékes jóvátételi összeg kérdésében még május 31. előtt kedvező megoldás jön létre. Az összes kérdésekben sikerült oly módzatokat találni, amelyek a teljes megegyezéshez tudnának vezetni, ha a német kormány azokat még május 31. előtt hivatalosan elismeri.

Berlin, május 26. A parlamentben kormányválság hírért terjesztették, sőt állítólag Wirth kancellár is lemond. A krízis oka az, hogy Hermes pénzügyminiszter áthágt a kapott utasításait és az új adók kérdésében túlságos engedékenységet tanúsított. Hermesnek váratlan visszahívása Berlinbe a közte és a kancellár között felmerült nézeteltérés következménye.

Morgan, a közismert amerikai ban-

kár cikket irt a "Times"-ba Amerika magatartásáról az európai kérdésekkel szemben. Európa gazdasági regenerálódásának a nehézségei — mondja Morgan — nem abban vannak, hogy Amerika nem akar részt venni a népliga munkájában, hanem az igazságtalan békeszerződésekben, amelyekért Amerika, bár az ő képviselői is ott voltak, a különböző békekonferenciákat teszi felelőssé.

A helyzet Génuai útrosszabbodott

Páris, május 26. Az Astoria-szállóban — a jóvátételi bizottság termében — ma megkezdődött a bankárok nemzetközi kongresszusa a Németországnak nyújtandó kölcsön ügyében. Az ülésen Amerikát Pierpont Morgan, Angliát Kinderely, Franciaországot Sagent, Japánt Sechba, Olaszországot Amelie, Hollandiát Bisinger, Belgiumot a jóvátételi bizottság belga tagjai és Németországot Germag képviselik. A konferencia elnöke Delacroix.

A "Matin" ezzel kapcsolatban kiadott személyiségek nyilatkozatait közli, köztük Pierpont Morgan egyik bizalmasának szavait, aki szerint a tárgyalások nagy nehézségekbe ütköznek, nagyobbakba, mint ezelőtt hat héttel, mert időközben a génuai konferencia komplikálta a nemzetközi helyzetet. Morgan missziójának sikere ama garanciáktól függ, melyet Németország nyújtani tud. Az idegen és főleg az amerikai tőke vissza kell hogy nyerje bizalmát, de az amerikai közvélemény nagyon rezervált, különösen a legutóbbi események következtében.

Bratianuval román-francia katonai egyezményről tárgyalnak.

Feltűnő, hogy souper után Poincaré, Barthou és Bratianu között hosszas megbeszélés folyt le. A "Journal" azt írja, hogy Bratianu, mielőtt Génuai elhagyta, védszövetséget kötött Lengyelország és a kisantant között. Bratianu azért jött Párisba, hogy tanácsot kérjen Foch marsalltól és kérdést intézzen a francia kormányhoz, hogy milyen magatartást fog Franciaország tanúsítani, ha Romániát valamelyik szomszédja megtámadná. Párisban azt tanácsolták, Romániának jól felfogott érdeke, hogy ezt a szerződést megkösse, általánosságban azonban Franciaország nem teheti túl magát keleti megállapodásain. Kelet-Európa egysúlyának fontartása Franciaország biztonsági programjának egyik része.

Tájékoztató előadások a zsidó aktuális problémákról. A Zsidó Nemzeti Szövetség néhány héttel ezelőtt megbizta föltitkárát, Ferencz Mendelit, hogy az országgrész több városában tájekoztató előadásokat tartson a zsidóság mostani világhelyzetéről és a megoldásra váró zsidó problémákról. Ferencz Mendel május 13-án Hátzegen a templomban tartott gyűlése mondta el előadását. Dr. Vajna Farkas lendületos, meleg megnyitója után, amelyben az egész zsidóságnak a Palesztina-munkában való közreműködését követelte, Ferencz Mendel másfélórás beszédben ismertette a helyzetet és a zsidóságra háruló munkát. Tizenhatodikán Karánsebesen ugyancsak a zsidó templomban tartott gyűlésen — amelyet Radó Lipót gyáros, a bükkösi elnöke nyitott meg — Ferencz föltitkár a nagyromániai zsidó viszonyokról és az itt élő zsidóság munkaprogramjáról tartott hosszú beszédet. Az elnök a nemzeti regeneráció érdekében fölhívta a zsidóságot a nemzeti ügyért való áldozatkésziségre. Temesváron és Aradon a szövetség föltitkára a helyi csoportok vezetői előtt tartotta ismertető előadását.

Délamerika is Budapestre készül. Budapestről jelenti: A "Secolo" szerint D'Annuzio a jövő héten hónapban Budapestre szándékozik utazni, hogy előadást tartson a Fiumei-kérdésről. D'Annuzio azon fázadozik, hogy az olasz és magyar nép között szoros barátságot teremtsen.

bat, 1922. május 27.

vényiségekből fog állani az a törvényjavaslatot megállapított alapelvek lével kidolgozni. Retörvényjavaslat még a ülészakáig el fog kéz es év folyamán törlet elő fog kerülni. Az getért.

Hamtitkár

ai nyelvrén-párt alakul

niok kell a politikától zniók függetlenség-ítőt államosítják, uga am exponense — és a — kikerülhetetlen harc dig kéz a kézben haken, elválasuk sem az egyház érdekeit nem ani. (Rador.)

kolai nyelvreudelettei rüit felujból az ország szervezeteinek körében egységes

ló politikai szervet

ny hasonló esetben a megvédelmezhesse.

ni Galsaból, hogy a szövetsége, az Unionea kongresszusán az új választása után elhatá-ót indítansk az összes egyéges szövegeitnek amely képviselő az érdekeit. A junius eleartandó országos kon-olai fogják

sidó nemzeti párt alakítását.

szel kapcsolatban kér-Unionea új elnökéhez, a hövetkezőket mon-

fogalkozunk ezzel a bukovinai és az erervezetek vetettek fel. Között szükségünk vezetre, smely a zsi-egységesen megvédel-területek és a regát nak külön érdekei, de bizstráció dolga. A vezetőségét úgy kell gy ott minden árnyarjen és minden zsidó a tehessen.

em mondhatom meg, a zsidó nemzeti párt. eilől országos kon-venatkozóság is dön-ít a saint-germaini szszánk az új alkot-élet kell kiküzdenünk.

k fel a váradi új püspökséget

gy. 26. (Rador.) Banu egyváradra érkezett, református püspök-kezőket mondotta: égokból értesültem, atásai összeültek és kót választották. Ne-

zminiszternek erről m tudomásom, sőt gy a püspököt be is gutoljára Kolozsvárt skoztat az erdélyi

vezetőivel: Nagy és Bethlen Ödön rgyalásoknál Sulyok rjesztette azt a ké-annan felállított püs-

rem fel a költség-pontom kifejtettem fontos kérdést a kül elintézni nem spontomat osztotta tlen gróf is. Ekkor

gy memorandumot melyben alapos in-okoiva a püspökség végeessége. Elvileg pökség felállítását,

gyváradon

Kupferstein M. uri szabótermében elegáns öltönyök és felöltők készülnek jutányos árak mellett. Francia divatlapok. Finom angol kelmék állandóan raktáron. Cluj, Unió-utca 18. szám.

Ha gyorsan kiszolgált, jó tűzifát akar, forduljon a Frenkel-fatelephoz (volt Janovitz és Tso) Strada Aprinjanilor (Gyufagyár-u.) 13. Telefon 7-38, 4-11, 2-55.

HIREK

— **Glasner Móse Nagyváradon.** A kolozsvári ortodox hitközség nyugalmazott főrabijja, Glasner Móse, aki nemrégiben tért vissza nagy németországi propaganda-utjáról, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség megkeresésére a nagyváradai mizrachistáknak május 25-én, vasárnap délután beszámolót fog tartani a németországi mizrahi-mozgalmról szerzett tapasztalatairól. A szövetséget a gyűlésen dr. Klein Miksa alelnök és Ferenc Mendel főtitkár fogják képviselni. Mindketten fel fognak szólalni a program keretében.

— **A sékelbiztos közlései.** A sékelbiztos Szoben, Fogaras, Nagyküküllő, Kisküküllő, Alsófehér, Bihar, Szatmár, Ugocsa és Máramaros megyékben megkezdődött. A sékelbiztosok a legtöbb helyre szétmentek. A sékelbiztosok elszámolásának határideje június 25-ike bezárólag, miután június 30-ig az utolsó pénzeket is át kell utalniuk Londonba. Az egyes helységekből a következő elvtársak vezetik a sékelbiztosokat, illetőleg ezeknél az elvtársaknál lehet a sékel megváltani: Dr. Felner Rudolf Algyógy, Ehrenwald Henrik Alsószombatfalva, Eisikovits Dezső Balázsfalva, Ábrahám Vilmos Balázstelke, Kórodi Lajos Bucium, Farkas Jenő Balavásár, Lengyel Piroska Csicsóholdvilág, Vértés Akos Diesdószentmárton, Dr. Herzlinger Dezső Erzsébetváros, Domány Arthur Fogaras, Mendel Margit Gyulafehérvár, Lévi Emánuel Nagyselyk, Krausz Ödön Gyula, Ince Miklós Küküllővár, Márkusai Bernát Kutyfalva, Kohn Márton Kórodszentmárton, Rosmann Regica Küküllődombó, dr. Heilper Lajos Medgyes, Helyi Csoport Nagyszeben, Márton Béla Nagyszeben (Alsófehérmegye és Marosújvár hatáskörrel), Rosenfeld Sámuel Nagykend, dr. Fried József Segesvár, Izsák Mór Sárkány, Hirschhorn József Szentmáté, Stössel József Szászsebes, Eisen Jakab Abrudbánya, Schwarz Ernő Köröstopa, Pollák Lajos Margitta, Schwarz Zsigmond Mezőtelek, Hirsch Jakab Nagybánya, dr. Blumenfeld Dezső Nagysomkut, Schwarz Mór Nagybárd, Hábermann Sámuel Ökrös, Schwarz Hugó Piskolt, Cionista Szervezet Nagyvárad Deák Ferenc utca 9., Mizrahi Szervezet Nagyvárad Baross-utca 2., Groszmann Lipót Remec, dr. Timár Miksa Rév és Élesd, Markovics Elek Szatmár, Markovics Sándor Sainérváralja, Horváth Sándor Székelyhid, Siehermann Lajos Sárközujlak, Held Emil Tenke, Sobárfer Vilmos Aranyosmedgyes, Herschkovits Ilonka Avasujvár, Lévi Henrik Avasfalu, Fuchs Izidor Béi, dr. Grünfeld Buttyin, Rosenzweig Izidor Ngyhalmagy, Rubenstein József és Goldstein Miksa Erőmhályfalva, Sternberg Andor Fugyivásárhely, Nussbaum Emánuel Hosszasz, Schwarz Elemér Halmi, dr. Fehér Ferenc Nagykároly, dr. Mandel Pál Vaskó, dr. Fried Ábrahám Máramarossziget (Máramarosmegye hatáskörrel), Héger Adolf Felsővisó, Fruchter Salamon Izsaszal, Fisch Beneción Borsa, továbbá a zsidó hitközségek a következő helyeken: Havasmező, Kabolacsárda, Felsőszeliste, Hosszmező, Izakonyha, Jád, Barcánfalva, Alsórona, Petrova, Szarvaszó és Leordina. E listát még ki fogjuk egészíteni. Addig is felkérjük elvtársainkat, kik községébe sékelt nem küldöttünk, hogy bennünket erről haladéktalanul értesítsenek.

— **Erdélyi zsidó biztosító intézet.** A második országos konferencia határozata alapján a februárban tartott nagyintézőbizottsági ülés — mint ismeretes — konkrét tervezetet dolgozott ki egy erdélyi zsidó biztosító intézet létesítésére. A kérdés azóta stagnált, most azonban a megvalósulás felé halad. Dr. Fischer Tivadar, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke bukaresti tartózkodása alkalmával illetékes helyeken meggyőződött róla, hogy az alakulandó intézet működése elsősorban akadályokat nem gördítenek. A tervezésből tehát az ügy a kivétel stádiumába fog jutni és a munka gyorsabb tempóban halad majd előre.

— **A kolozsvári delegátusok konferenciája.** A Zsidó Nemzeti Szövetség ezúton is föl hívja a második országos konferencia kolozsvári delegátusait, hogy május 29-én délután 7 órakor föltétlenül jelenjenek meg a Chevra Kadisa (Str. Filipescu 1) helyiségében. A megbeszélés tárgya a kolozsvári helyi csoport ügyei és a közeledő harmadik évi országos konferenciával kapcsolatos kérdések lesznek.

— **Összehívják a nagy intéző bizottságot.** A Zsidó Nemzeti Szövetség nagy intézőbizottsága június 19-én, hétfőn, Kolozsváron ülést tart. Az ülésen a harmadik országos konferencia előkészítésével fognak foglalkozni. A kis intézőbizottság — értesülésünk szerint — ez alkalommal előterjesztést fog tenni a harmadik konferencia helyéről. Az előterjesztés azt kívánja, hogy a konferencia székhelye ezúttal Aradon legyen, lehetőleg augusztus végén, vagy szeptember elején.

— **A Habima művészi körúja.** Lugosról jelentik: A Habima erdélyi zsidó színpad nemrégiben érkezett ide Aradról. A társulat az itteni zsidóság nagy rokonszenvvel fogadta és az előadásokat sűrűn látogatta. Stramerék május 27-én Temesváron lesznek, ahol a Patria-terheltségben fognak játszani néhány héttel.

— **Doktorráavatás.** Berger Erzsébetet a kolozsvári egyetemen orvosdoktorrá avatták.

— **Inzulálták Bécsben a lengyel külügyminisztert.** Bécsből jelentik: Skirmunt lengyel külügyminiszter tegnap este ideérkezett. Az Imperial-szállóban megszállt külügyminisztert a szálloda halljában három galíciai úrral tiszt tegnap este inzulálták és tojásokkal megdobták. Egy tojás a homlokán érte Skirmuntot, a többi ruháját piszította be. A tetteseket elfogták. Kihallgatásuk alkalmával azt vallották, hogy tettikkel tiltakozni akartak Lengyelországnak a galíciai ukránok feletti elnyomó politikája ellen. Schober kancellár és a külügyminiszter azonnal megjelentek Skirmuntnál és sajnálkozásuknak adtak kifejezést az incidens felett.

— **Nansen visszautasítja a vádat.** Stockholmól jelentik: Nansen kijelentette, hogy egyes napilapoknak az az állítása, hogy az orosz éhségterületről közölt fényképei hamisak, valótlanság, mert a felvételeket ő maga készítette.

— **Munkanélküli segély Lengyelországban.** A népjóléti miniszter törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé a munkanélküliek segélyezéséről. A javaslat szerint a munkanélküliek száz napig kapnak az államtól napi 400—500 márká segélyt.

— **Francia sárgakönyv a Balkán-háborúról.** Párisból jelentik: A francia külügyminisztérium most tette közzé a Balkán-háborúról szóló sárgakönyvét, amelyben különböző okmányokkal bizonyítja a francia kormány békés szándékait s a Balkán egységének megővésére irányult erőfeszítéseit, amelyeket Németország intrikái húsítottak meg.

— **Meggyilkoltak egy volt prefektust.** Bukarestből jelentik: Románia volt prefektusát, Gheorge Caprit meggyilkolták és házat kiraboláltak. A gyilkosságnak áldozata lett Caprinak egy rokona is, aki a napokban érkezett Romauba gazdag rokonának látogatására. A rendőrség arra való tekintettel, hogy Capri egyik eselődje eltűnt, azon a véleményen van, hogy a kétös rablógyilkosságot a megszökött szolgáló követte el.

— **Százhárom ember pusztult el az Egyipten.** Párisból jelentik: Az angol alkonzul közölte, hogy az „Egyipt” hajó elsüllyedésénél 23 utas és 204 matroz megmentettek. Százhárom ember meghalt.

— **Zsidó könyvtárakból nem hiányozhat S. J. Agnon regénye: És a meggörbödött kiegyenesedik...**

— **Ligeti József balletmester jutalomjátéka.** Ligeti József, a Román Opera balletmestereinek jutalmajátékát szombaton, 27-én délután 4 órai kezdettel tartják meg a Román Operában. A műsor, melynek minden száma Ligeti kreációja, szenzációsan ígérkezik. A műsorból kiemelhető: Putifárné, ballet pantomin, címszerepét Gráziella Gallus primaballerina táncolja. Egy poli-ritmikus dráma: A Büa. Ez egy a tánc, mint a pantomin terén forradalmat jelent. Az új zsánernek szimbolikus játék a gyűjtőneve. A műsor többi részén Chopin, Saint Saëns, Rébikoff, Alexander Luigini stb. szerepel. Jegyeket Lepage papirkereskedése árúsít.

— **Tolvaj cseléd.** Kopacsek Johanna eszeshalvákiai illetőségű cseléd, Rózsa Gyula Forduló-utca 8. szám alatti lakásáról, ahol mint hávezetőnő volt alkalmazva, hatszáz lejt és sok fehérneműt ellopott. A bíróság betöréses lopásért tegnap hat hónapi börtönrre ítélte a tolvaj cselédet.

— **Ellopták a csempészezőt.** Budapestról jelentik: Püspökladány és Kisujszállás között három ezüsttel tele kádát loptak el a vonatról. A három és fél mázsányi ezüstöt az utóbbi hónapokban kobozták el csempészek-től és most Budapestre skarták szállítani.

— **Betörő vasutasok.** A kolozsvári törvényszék büntető tanácsa Bohatell táblabíró előktele alatt ma tárgyalta Marin Idrán és Marin Stefanescu vasuti örök bűntényét, akik január 23-án Gligor Mária lakásából ezer lei értékű fehérneműt loptak el. Néhány nappal később Demeter József vasuti bodegájába törtek be, ahonnan egy mérleg és háromezer lei értékű élelmiszert vittek el. A törvényszék Mariu Istvánt tíz hónapi börtönrre ítélte és a székében lévő Stefanescu ellen újabb elfogató parancsot adott ki.

* **„Oh jaj megfojt ez az átkozott kőhögés”, Egger mellspasztilli csakhamar meggyógyítanak.** Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

* **Igazi mestermű, ahogyan Czinknél ruhát festenek és tisztítanak.** Gyár: Kolozsvár, Dézsma-utca 7.

* **Lakók, háztulajdonosok figyelme!** Az új lakbérleti törvény hitelez magyar fordítása szakszerű magyarázatokkal ellátva kapható a Fraternitas nyomdában, Uj Kelet kiadóhivatalában (Brassai-utca 10), minden könyvkereskedésben és az Uj Kelet összes vidéki elárústitóinál.

Pályázati hírdetmény

A Tarbut Országos Zsidó Iskola-Egyesület Központi ügyvezetősége pályázatot hirdet a cluj középiskoláinak két igazgatói állásra.

Pályázhatnak olyan oklevélés középiskolai zsidó vallású tanárok, akiknek hagyományos zsidó szemlében való neveltetésük és életmódjuk személyi közösség a nevezett iskoláknak ilyen szemlében való vezetésére. A pályázóknak a héber nyelvet oly mértékben kell birtokolni, hogy szaktárgyaikat héber nyelven tanítsák. A nyelvzakosoknak pedig olyan jártassággal kell birtokolni, hogy a héber nyelv kezdőfokon való tanítására alkalmasak legyenek.

A pályázati kérvényhez mellékelendő: 1. középiskolai tanári oklevél, 2. egyéb tanulmányait bizonyító okmányok, 3. eddigi működésükről tanuskodó iratok — valameny hiteles másolatban. A pályázatok 5682 szívn hó 12-éig (1922 június 8-áig) bezárólag a Tarbut Országos Zsidó Iskola-Egyesület Főtitkárságához Cluj, str. N. Filipescu 1 a küldhetők be.

Cluj, 1922. május 24-én.

Dr. Fischer József,
A T. O. Zs. I. E. elnöke

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyrészi irodájának XI. számú kimutatása

1922 április 24—30-ig a következő adományok folytak be:

Persely	1.077 — Lei
Templomadomány	100 — "
Erdélyi kolónia	202 — "

Összesen: 1.379 — Lei

Persely

Mintaperselyek

Tenke: Adler Sámuel 231, Grünberger Izidor 161, Schlessinger Károly 100, Bucsa: Spitzer Antal 106, Adler Samu 65, Heller Jónás 25, Held Jakab 40, özv. Schwartz Salamonné 30, Kohn Sámuel 15, Steiner Mór 19, Zucker-mann Sámuel 30, Steic Béla 16, kisebb gyűjtés 9 lei (741—). Rév: Kehn Armin 40, Raduciner Lajos 12, Schwartz Ernő 20, Markovics Eliás 12, Fischer Izidor 10, Rosenbaum Adolfné 10, Klein József 15, Goldstein Ferenc 12 lei (146—). Barátka: Somlár Mihály 40, özv. Klein Mórné 24, özv. Feldmann Albertné 10, kisebb gyűjtések 10 lei (84—) 1077—

Templomadomány

Cluj: Dr. Glasner Izsák 100 lei 100—

Erdélyi kolónia

(Purimi gyűjtés)

Blaj: Schwartz Dezső 51, Génd Sári 110, Schwartz Jenő 41 lei 202—

Helyreigazítás: Szombati kimutatásunkból Glasner Zsenka és Finkelstein Alfréd eljegyzésén dr. Neumann Vilmos és neje által adományozott 50 lei kimaradt.

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája.

Megjelent

S. J. Agnon világhírű regénye

És a meggörbödött kiegyenesedik

A díszesen kiállított, famentes papírra nyomott könyv megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában.

A regény bolti ára 30 lei.

Az Uj Kelet előfizetői 25 leiert kaphják.

A distingvált ízléssel berendezett Pelle-féle festő műterem Str. Saguna 13. sz. alatt (v. Bartha Miklós-u.) f. hó 3-tól már fényképezési műteremé alakítva áll a nagyobb igényű urak közönségének rendelkezésére. **Gárdi Imre** cégtulajdonos szakavatott vezetésével.

Kolozsi sósfürdő

Legjobb fürdő reumatikus bántalmak ellen. Meleg és hideg sósfürdő. Napfürdő. — Uj gépek és új kádak. — A kolozsi sósfürdő június elején nyílik meg. — A vendégeknek kérjük gondoskodni idejüket szobákról. — A fürdő szállóját teljesen átalkottuk. Részletes felvilágosítást szívesen nyújtunk.

A kolozsi fürdő igazgatósága

Tavaszi újdonságok!

Női, gyermek harisnya, keztyű és rövidaru nagy választékban érkezett

Fischbein & Spitz

rövid és kötött áru üzletbe CLUJ (Kolozsvár), Piata Unirii (Mátyás király-tér 29. szám. Bánffy-palota.

1332

TUNGSRAM

Néhány ropális arról, h der

Lag-bec mosujarra daloni igaz az esztáin ságában tük hívez milye tik maguk kavvánával jeli három fajemet azz kaj, hogy r vök Kolozs Reggel redtem fel- indult el. Már reg tem Szamos váltam a fo örmépek. arról, hogy mert én egy Szamosujvá

Mária Pedig ke mosujár ro janas, mer főtelen. — benétem. C tam, de she mutata az iratot. Nagy örmények az indiai ru

A templ újvár büszk deti Rubens réda ajánd örmények

Hessau v tetten a ja ujvári bensz Beléptem a ahol megtu jött bizottsá intézetet. A árok feletti zata alatti E a falak vast Az egyik valamelyik szerint a fal évig volt lá

AZ AL

16. N

Már rég Rahman itt Most már v szol, mert m mert ezt ne a semmi jri lód, mert iri irigyelj Lá heragszom r kat művelsz gyellek, csak nagyobb, r vét, én majd Ternelj te ránt... Nem csak irigyele érteni az ap val említettél vel. Van ese nógat a mu mindig gyü akik megáll

Még jó, e volgyben, e akik szeretne 6k oldják a monda akko tökéletesebb. semmi is val közt a leg sem a semmi séit, esk a miből. Es m den szavuk S a többi esos földből, és évszázak

Szamosujvár

Néhány szó az örmény metropolitról, az unalomról és arról, hogy milyen egy modern feyencállam

Az Uj Kelet tudósítójától

Legbőse napján leutaztam Szamosujvárra — lakodalomba. A lakodalom igazi chászid esküvő volt és az esküvőnél a dési rabbi szomszédságában ültem és néztem, hogy a hívek milyen farsasflánksággal vetik magukat a serájura s milyen kaváttával járják a mievetenelit. Ejjeli háromkor fáradtan hajtoztam le fejemet azzai a becsületes szándékkal, hogy reggel nyolckor visszajövök Kolozsvárra.

Reggel nyolc óra öt percekor ébredtem fel. A vonat az orrom előtt indult el.

Már reggel kilencor unni leedtem Szamosujvárt. Kétszer végigjártam a szőlőt, lássam, milyenek az örmények. De esikli saar lemondtam arról, hogy a kirátságom teljesítsem, mert én egy száz örményt se láttam Szamosujváron.

Mária Terézia Rubens-képe

Pedig kell, hogy Gherlán (Szamosujvár román neve) örmények lakója, mert templomuk is van a községben. Gondoltam megamban es benézetem. Örményt ugyan itt se látam, de elhelyett az egyházi megmaradt az ottár feletti örmény felirat. Nagyon szép és exotikus az örmények kalligrafija és hasonlít az indai runa-írishoz.

A templom, de egyuttal Szamosujvár közkeletűsége az az állítólag eredeti Rubens kép, amelyet Mária Terézia ábrándkozott a szamosujvári örményeknek.

A javítóintézet

Hosszú volt a délközt, megtekintettem a javítóintézetet. A szamosujvári bencészetű „vár” nak nevezik. Beléptem a falai sorárvott udvarra, ahol megdűntem, hogy Bukarestből jött bencés vizsgálgja meg épen az intézetet. A vezeték a hajdani vár-erő feletti kőhidra és a kapu boltoszata alatti kazamatákban megmutatják a falak va-tagságát: négy és fél méter. Az egyik kazamatában gyilkolták valamelyik Bánffy-t. A hagyomány szerint a falra kifűccesent vér ké-száz évig volt látható.

A vár két részből áll, két udvarral. A belső részt Martinuzzi, a vár alapítója építette, míg a külsőt, ahol most a női feyencek és raktárak vannak, II. Ráday Ferenc építette. A javítóintézet a belső részben van. Az udvaron egész sereg gyermek épen futballozott mezitláb, alázatosan emeltek meg sapkájukat. Az egyiket megszólítottam és kiderült, hogy kolozsvári s a nagyanyja hozta be, mert csavargó volt.

— Hát jó csavargó? — kérdeztem a tízéves fiútól, aki szégyenkezéssel süttöte le szőke gyermekfejét.

— Nem.

Tizenégy éves gyilkosok

Az intézetben jelenleg száznál is több fiatal bűnös van. Érdekes, hogy az erdélyiek legnagyobb része csavargás és kisebb bűncselekmények miatt kerültek erre a komor helyre, de a regáltbeli gyerekek között van akárhány is, akik tizenégy éves korában, már embert ölt. Azért egyformán katonásan szigorú feyencem alatt vannak és az intézet vezetősége mindent elkövet, hogy hasznos tagokat neveljen belőlük a társadalomnak. Munka és feyencem, ez a törvény uralkodik a szamosujvári feyencállamban. És a gyerekek mind a kettőt szigorúan betartják. Dolgoznak. Az intézet minden szükségletét ők fedezik. Sütnék, főznek, kertészkednek, szövetet szőnek, megvarrják, cipőt készítenek, vasasztalos, kovács és más műhelyük, a lányok pedig mosnak, vasalnak és a kerésztelepet gondozzák.

A kétemeltes, tömör köépületnek csak a falai régiék, minden más egyéb a legmodernebb benne. A földszint nagy részét adaróposztógyár foglalja le s itt van az áramfejlesztő telep is. A eszölt kőcokékkal kirakott folyosón a központi gőzfűtés és villanyvilágítás vezetékai futnak végig. Az első emeleten vannak a családi szobák. Harmadik és negyedik emeleten a hajdani vár-erő feletti kőhidra és a kapu boltoszata alatti kazamatákban megmutatják a falak va-tagságát: négy és fél méter. Az egyik kazamatában gyilkolták valamelyik Bánffy-t. A hagyomány szerint a falra kifűccesent vér ké-száz évig volt látható.

van a lift is, amelyet csak teherszállítókra használnak.

Kilenc zsidó gyerek

Kilenc zsidó gyerek is van az intézetben. Ezeknek, mint a többi másvallásúaknak, külön templomot rendeztek be az egyik földszinti szobában és a szamosujvári rabbi jár hozzájuk hetenként. A templomban, akárcsak az iskolateremben, minden növendéknek külön padja van, mert ketten nem ülhetnek egymásmellett.

Legtovább a szövőgyárban maradtam. Megnéztem a konyhát, a pékműhelyt, a virágházat, sőt még az istállóba is elveztettem halaztam. És amikor végigjártam ezt a modern feyencállamot, épen delét harangoztak. A vonatban két szamosujvári egész Kolozsvárig csak azt mesélte egy kolozsvári fiatalembernek, hogy miképen verte meg a Sparta lebecsült futbalcsapata a „Mucára jövő” bajnok Haggibort — tavaly.

A két szamosujvári — örmény volt.

Assér Lemil

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cionista, Máramarosziget. 1. Amint az E. Zs. N. Sz. központjából értesítünk, a nagy Intéző-bizottság legközelebbi ülésén javaslatba fogják hozni, hogy az idén az országközi konferencia Aradon legyen. A harminadik konferencia előreláthatóan augusztus hó 28-án fog megnyitni s úgy tervezik, hogy a vele kapcsolatosan imponáns cserkész- és tornaünnepélyt fognak rendezni. 2. Az idén előreláthatólag kétszerannyi székelfizető fog egy delegátust választhatni, mint a múlt évben.

Bábel, Szatmár. Verse határozottan fejlődésre képes tehetségre vall, de már azért sem használhatjuk fel, mert ma még — sajnos — nincsen hébernyelvű irodalmi folyóirat.

Moskovitz Rózi, Arad. Forduljon a Palesztina-bivatalhoz (Cluj, Calea Regale Ferdinand 48), ahol kimerítő tájékoztatást kaphat.

Havas Samu, Msziget. A kérdés, hogy hat középiskola után jár-e önkéntességi jog, nagy vita tárgya. A polgári hatóságok, akiknek az információján alapszik a közértes cikk is, úgy értelmezik a legea de recrutare (Hadkiegészítő törvény) idevágó szakaszát, hogy hat középiskola elvégzése önkéntességi

jogot ad, de tisztiraagra nem képesít. Ezzel szemben a katonai hatóságoknak az a felfogása, hogy önkéntes csak az lehet, akinek érettségije van.

Abrahám Ignác, Pui. Jókai Mór öregei református családból származott. Második felesége, Gross Bella, azonban zsidó.

Tizenhat nyugdíjas, Piski. Nyugdíjletményük, minthogy letették a román hűségüket, jogosan megilleti őket 1921 április 1-éig visszamenőleg, de a Bukarestben jár magyar tisztviselői küldöttségnek a kormány kijelentette, hogy a nyugdíjak fizetésére nem kötelezheti magát. Kérésükkel forduljanak talán a pénzügyi reszorthoz: Directiunea Generala a Ministeriului de Finante, Cluj, str. Saguna 12.

Sch. Béla, Petrozsény. Hadköteles csak úgy vándorolhat ki, ha lemond a román állampolgárságról. Amerikai vizumot azonban egyelőre nem kaphat, mert a romániai bevándorlók létszáma erre az évre betelt, de ha bányára előre küldi a bevándorlási engedélyt, a bukaresti amerikai konzul minden ellenvetés nélkül láttatni fogja utlevelét.

Schwartz Zsigmond, Maroshéviz. Levelét áttettük a kiadóhivatalhoz, amely szükség esetén értesíteni fogja, de ehhez szükséges, hogy pontos címét közölje velünk.

K. Hermann, Tenke. Forduljon az Erdélyi Palesztina-bivatalhoz. Valószínűleg tartjuk, hogy mint képzett szakmunkás bevándorlása elé az önkéntes hatóságok nem fognak akadályt gördíteni. Az erdélyi iroda címe: Palesztina Office, Cluj, Calea Regale Ferdinand 48. A mellékelt husz leit a Zsidó Nemzeti Alapnak adtuk át.

H. Rosenberg, Satumare. Verse nem napilapba való.

W. Bernát, Bors. Németországban az ön vállalkozásának megfelelő vidék különösen Bajorországban van, de pontos címet — az összeköttetés hiánya miatt — nem tudunk. Az ön által tervezett ipari vállalkozások bármelyikének nagy jövője van nemcsak Romániában, de külföldön is, mint például Palesztinában. Erre nem gondolt?

Central Buffet
Színház után
az elite közönség találkozó helye

AZ ÁLOMTELEPES

Irja Kaczér Illés
16. Nagypapó kezd (2)

Tel-Chálóm, aratás

Már réz elmentek, de Abdur Rabman utthagya az árayékat. Most már vele tusakszom. Haragszol, mert meddő vagy. Haragszol, mert ezt nem tudod csinálni. Neked a semmi jobb, de a valamit gyűlölöd, mert irigyled. Ne gyűljél és ne irigyled. Láss neki te is. Én nem haragszom rád, ha nagyobb dolgokat művelsz is, mint én. És ha irigyled, csak azért, hogy én még nagyobbam, mint te. Termelj te lávé, én majd indigót vagy gyapotot. Termelj te cukornádat, én sáfránt... Nem, ez semmitsem akar, csak irigyledni és gyűlölni. Kezdem érteni az apámat, akik egyazon szóval emlegették az irigyet a gyűlölvél. Van esodálkozó irigység, amely nógat a munkánkban. De nekünk mindig gyűlölő irigyeink voltak, akik megállítottak.

Még jó, hogy itt élek ebben a völgyben, együtt a testvéreimmel, akik szeretik. Ha nyugodt valami, ők oldják a nyugót. „Nem igaz”, mondta akkor Alfieri, „hogy a semmi tökéletesebb. Semmi az nincs, a semmi is valami. De minden valami közt a legtökéletesebb.” Alfieri sem a semmiből szövi a maga meséit, csak a legtökéletesebb valamiből. És milyen tökéletesebb! Minden szavuk igazság.

S a többi mind. Kérges és kavicsos földből, néhány marék magból és évszázak vágyaiból felbressztek

és kivirágoztatják az igazságot. Ki mondja, hogy az volt jobb, ami volt és nem az, ami van és ami lesz? Mi magunk is jobbak vagyunk, amióta ezt csináljuk. Jobbak, mint a kufarok és jobbak, mint a vándorok. Aki teremt, jóvá válik, mert a teremtés maga a jószág. S a jószághoz a jószág még inkább vonzódik, mint szépséghez a szépség... A róti Zebulon itt dolgozott a földem határában Dinjuskával. Sokat neveinek naphosszat. Dinjuszka tán a rutságán Zebulonnak, Zebulon azon, hogy Dinjuszka szép. Mindegy, min neveinek, már egymásnak nevetnek. „Nem akarsz már a tengerre Zebulon?” „Nem, nem, majd a fiam.”

Mennék haza megnézni, mit csinál nagypapó. Mintha küldene valaki. Nem megyek. A munka is ideköt, azonkívül várom a kufaromat. Veszekedni akarok vele. Ezekielnél már volt, a két Songnál is, nekem azt üzenté a litvánál, hogy ma jön vagy holnap. Kezdi új csalafintaságon torni a fejét. „Szekeret nem hoz”, mondja a félszemű, „de hoz neked egy hasas lovat. Ha a csikó meglesz, szalad az anyja mögött, mint egy eszka.” Mi-mindent ki nem eszel, hogy minél kevesebbet adjon a rizsemért! Vemhes lovat ló és szekér helyett? Még mit ne!

Nagyon sokat gondolok mostanában a lóra. Bárhogy restelem bevallani magamnak, nagypapó beteg-ágyát is eltakarja ez az állat, holott még nem is látom. Csak itt lenne már! Egy csapásra más lesz az élet. Gyorsul minden. Egy erős óriás segít a teremtésben. Hogy szeretem

máris! El elszorlok miatta, vajjon érteni fogjuk egymást? Tudai fogok banni vele? A tehénnel könnyű, ahhoz már Cippora is ért, de a lóhoz! Fenyás jószág a ló. De jobb, jobb, mint a teve, eddig mindig terére gondoltam. A tevét még snyira se ismerem, mint a lovat, a lóval mégis együtt szenvedtük a közös sorsot: engem is hajszoltak, őt is... én meg fogom becsülni, nem hajszolom soha. Szeretni fogsz, lovackám? Az ifjabb kaliforniai azt mondta, ő öszvért fog tartani, az öszvér erősebb a lónál, fűgőbb a szamaránál s mert ninesenek vágyai, mindkettőnél türelmesebb és munkabiróbb. Én is gondoltam rá nemegyszer. De most nem. Olyan szomorú ez az öszvérelét vágyak és folytatás nélkül! Nem akarok meddőséget magam körül... S már látom a legelőt, amelyen az én lovam ivadékai nyargalásznak.

Hasas ló? Nem is rossz. Meglesz hamar a csikó, nem kell rá egy évig várni. Jó, jó, nagypapó, ha köházat építek, a faházat is meghagyom. A felét magtárnak, a másik felét a lovaik számára. Milyen hetke és vidám jószág ilyen kis-csikó! Hogy fognak örülni a gyerekek!... Hát legyen hasas az a ló, de a szekérhez is ragaszkodom. Enélkül nem is gondolhatok építésre. Okvetlenül akarok építeni. Én, én kezdem meg a várost... a várost? se baj, hogy száz év múlva lesz meg... megkezdeni én fogom, nem a fiaim. Kell az a szekér. S az eke is kell. Ma aratok, holnap taposok, holnapután szántani akarok. Zriel kukoricát ígért rizsért, őszig még

megérik a kukorica. Tököt is tenyésztek, a lovaknak, az is megterem még ezen a nyáron. Uj lázak kavarognak bennem, új munka csirái. Kezdeni megint. Folytatni és kezdeni. Kezdeni, befejezni, folytatni. A rizst befejezem, a kölest folytatom, a kukoricát és a várost megkezdem. Rügy, virág és gyümölcs: egyazon fán: ez napkelet. És ez a férfi élete. Így mindig van a dolgoknak illata.

Berácha rendszerint megéri, mikor van rá szükségem. Jón a sarlóval segíteni. „Ez a föld fehér volt”, mondja, miközben kényébe szedi a kalászt, „most hogy átnevésedett, téglavörös. Szinte megpozsgásodott”. Nagypapó fehér arca rémlik elém, Berácha is órá gondol? Nem. Ha rá gondolna, beszélne róla, most a krumpliról mesél, áradozva, hogy beléesett az áldás, holott azt hitte, el fog rohadni a víz alatt. „No persze”, mondom és nagyon vidám vagyok. Ha Berácha nyugtalan nagypapóért, én is, ha ő nyugodt, én is. Ha nyugodtak vagyunk, nem lehet semmi baj. A bajt megéri az ember... S hogy itt tudom magam mögött az asszonyt, döntöm jobbról balról a sorokat, jobbról-balról, jobbról balról, mintha csak egész multam kapa kaszahadakkal telt volna el.

Csak akkor forduló hátra, amikor beszélgetést hallok. Berácha beszél egy öreg öszvér-emberkével. Hozzák meg a várost. Mondja nekem az asszony. „Ez az ember Machmut Jerusáljimból, meg akarja vásárolni a termést. Kelmét ad érte és cserzett bóróket.” „Már eladtam.” Berácha megütődik. Ezt ő nem is tudta. Valahogy sose került sor rá, hogy el-

Nzeti Alap
rodájának
imutatása
0-ig a következők
1.077 — Lei
100 —
202 —
1.379 — Lei
y
eiyek
nuel 231, Grün-
Schlesinger Károly
Antal 106, Adler
s 25, Held Jakob
amonné 30, Kohn
6r 19, Zucker-
Béla 16, kisebb
). Rév: Kohn
ajos 12, Schwartz
liás 12, Fischer
m Adolfné 10,
stein Ferenc 12
Somlár Mihály
24, Öv. Feldmann
gyűjtések 10 lei
1077 —
omány
r Isák 100 lei.
100 —
olónia
űjtés)
Dezső 51, Géndá
Jenő 41 lei.
202 —
szombati kimuta-
nka és Finkelstein
Neumann Vilmos
yozott 50 lei ki-
dó Nemzeti Alap
lyrészi Irodája.
lent
hírű regénye
kiegyenesedik
ott, famentes
könyv meg-
Uj Kelet
tyában.
ára 30 lei.
25 leiert kapják.
erendezett Peile-
tr. Saguna 13. sz.
6-11. f. hó 3-tól
teremné alakítva
n uri közönség
rendekezésére,
Gárdi Imre
ttot vezetésével.
bsfürdő
alikus bántalmak
s sósfürdő. Nap-
s új kádak. — A
s elején nyílik
et kérjük gondos-
szobákról. — A
ssten átalakítottuk.
st szívesen nyujt
igazgatósága
ok!
mek harisnya,
rövidáru nagy
an érkezett
Spitz
üzletébe CLUJ
Unirii (Mátyás
Bánffy-palota.
1832

KÖZGAZDASÁG

Rotschildék adják a nagy kölcsönt Romániának

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Nemcsak a politikai, de a gazdasági közélet érdeklődésének is középpontjában áll a pénzügyminiszter párisi útja, amely hivatva van most már véglegesen megoldani azokat a súlyos pénzügyi problémákat, amelyek a román gazdasági válságot okozták. Bratianu Jonel miniszterelnök Genuából Párisba utazott és ott fontos tanácskozásokat folytatott, amelyekkel előkészítette a pénzügyminiszter jelenlegi útját. Az első híradások csak általánosságban említették a tárgyalások anyagát, később nyilvánosságra került, hogy a miniszterelnök Párisban nemcsak a külföldi tartozások és nagyobb kölcsön felvételéről folytatott tanácskozásokat, de a kincstári bonok ügyének rendezésére is megállapodásokat kötött.

Jelentették tegnap, hogy Vintila Bratianu pénzügyminiszter a minisztertanács felhatalmazásából Párisba utazott és hogy ott kész szerződések várják a pénzügyminisztert, amelyek nem lesz más dolga, mint hogy azokat aláírja. A fővárosi lapok jelentése szerint a bonok konvertálását és a nagy kölcsön folyósítását francia bankcsoport finanszírozza volna. Mai bukaresti távirat azonban azt jelenti, hogy a miniszterelnök és a pénzügyminiszter Párisban nem francia tőzse-ekkel, hanem angol konzorciummal áll összeköttetésben.

A konzorcium élén a Rotschild-csoport áll, amely a szerződéstervezetet a miniszterelnökkel már a részletekig megtárgyalta. A szerződés elsősorban a kincstári bonok ügyét intézi el véglegesen konvertálással. A konvertálás harminc éves amortizációra szól 4-5 százalékos kamatozással.

A bonok konvertálásának ügyén kívül a nagy külföldi kölcsön terve is megvalósulás előtt áll és párisi távirat szerint a kölcsönre vonatkozó szerződést is a napokban írják alá.

A miniszterelnök és a pénzügyminiszter tárgyalásai elő bukaresti gazdasági körökben nagy várakozás-

sal tekintenek és meg vannak róla győződve, hogy a pénzügyi szerződések hatása nem maradhat el. A szerződések mindenekelőtt a lei árfolyamának gyors emelkedését várják a külföldi tőzsdéken, aminek első jelét abban látják, hogy azok a külföldi tőzsdék, amelyek annak idején az idegen bankletek blokálása miatt a lei jegyzést megszüntették, már újra jegyzik a leit és a román értékeket.

Elterjedt hírekkel szemben a „Vittorin” cáfolja azon alaptalan híreket, melyek szerint külföldi adósságaink rendezése összefüggésben állana bármilyen koncessziókkal. A lap szerint ezek a jelentős operációk a román állam helyreállít tekintélyének és hitelpresztízsének köszönhetőek, amelyek a jelenlegi egészséges pénzügyi politikában lelik alapjukat, nem gazdasági koncessziókban.

Belföld

(x) Szabad a korpakivitel. Bukarestből jelentik: A pénteki minisztertanács újból foglalkozott a korpakivitel kérdésével. A minisztertanács szabaddá tette a korpa kivitelét azzal a feltétellel, hogy az exportra szánt mennyiség 25 százalékát a belföldi fogyasztás céljaira engedik át kg-ként 65 banis árban. Amennyiben a fogyasztási szövetkezetek központjának nem áll módjában a leadásra szánt korpa mennyiségét átvenni, úgy az exportőr a kvóta leadása előtt is exportálhat, ha vagononként harmincezer lei kauciót tesz le.

(x) Újra felállítják az árdragálás elleni bizottságokat. Bukarestből írják: Az egyre fokozódó drágaság a kormányt erélyes intézkedésekre bírta. A legutóbbi minisztertanács elhatározta, hogy újból életbelépteti az 1919-iki árdragítás elleni dekrétortvényét, amelyet tudvalevőleg a kereskedelmi kamarák ellentállása miatt nem lehetett végrehajtani. Az 1919-i dekrétum minden városban bizottságot állított fel, amelynek tagjai: A belügyi-, iparügyi- és földművelésügyi miniszter kiküldötte, a polgármester és a rendőrség főnöke. Az árdragító bíróság tagja lett volna a kereskedelmi kamara képviselője is, de a kereskedelmi kamarák különböző okoknál fogva megtagadták a kikü-

mondjam, ez az első délután, amikor kicsit szabadabban lélegzünk és nem nagyapóról beszélgetünk. Machmut megkisebbiti a félszemét s valami hideg gunnyal mondja: „Annak a tolvaj Szalomonnak?” Vonogatja a vállát. „Ha százszor Szolimánnak mondja is magát, ne higgy neki, a bóródet is lenyuzza.”

Mulattat ez a hideg guny. Kufárok! Szolimán vagy Szalomón? Oly mindegy. Szinte tudtam is, hogy Szalomón. Szinte láttam benne a régi éneket, aki bujok el idegen népek közé. „Nem tehetek róla”, mondom Machmutnak, „én már eladtam Szalomonnak.” „A kölest is?” „Azt nem.” „Megvenném.” „Most még nem. Ki tudja, vajjon megéri.” „Ugyan, megéri”, mondja foghegyéről s az asszonyomra mosolyog. „No szép-asszony, akarsz erős vásznat és om-lós gyapjukelmét?” Az asszony rá-néz. „Kellene a gyerekeknek.” A gyerekeknek! Azt hiszem, a kölest Machmutnak fogom eladni. Nem mondok szóval semmit, de Machmut éri s könnyedén ezt mondja. „Majd a napokban errejárak, benéznek hozzátok.” „Jó.” Bosszus a rizs miatt, de nem látni rajta. „Nem bánom, hogy nem nekem adtad el a termést, jó-vőre ugyanis csak velem állsz szóba. Majd a magad kárán fogod megtanulni, hogy Szalomontól őrizkedni kell.”

Mielőtt elmegy, még egyszer fel-lénk fordul. „Ez a telchálomi völgy?” „Ez.” „Valami levelet hoztam én a városból. Egy öreg, meg egy gyere-k...” „Nagyapónak!” kiáltom egy-szerre Beráchával. Kis olajfoltos cé-

dulát vesz elő, kapuk utána mindaketten. Ki irta? Igen Chanaaje. Ott-hagyjuk a vetést... Machmut is el-nyargal... szaladunk a ház felé. „Lesz öröm!” lihegi Berácha. „Jón a fia”, mondom én. „Olvasd?” „Nem. Csakugy gondolom.” „Olvasd el.” „Ne, ne!” „Csak olvasd.” Ráha-jelünk a táncoló roszdás betűkre... higitott tintával írták... és olvassuk. „Jól tetted jó apám, hogy elmentél, itt nincs mit enni. Tudom, jól bán-nak veled s a jó levegőn erősödtök, te is, Mélech is. Menjek én is?”

Meglep a szomorúság. Berácha sir és nevet. „Tán meg is gyógyul, ha elolvassa.” S mint egy gyerek ront be a házba. „Nagyapó, nagyapó, levél a fiadól!” Az ajtóban megáll, visszahuzódik, szepog. „Nézd csak Jisáj, kiáltani akar... Olyan fur-csán néz ránk megint...”

Megint?... Nem megint. Most nem genyes a szemeszögiete. Elő-ször néz ránk ilyen furcsán nagyapó. Kiáltani akar? Hozzámegek, leto-lom szeme kárpiját, az állat fel. Már nem néz furcsán. Már nem akar kiáltani. Már szelid Berácha felzokog. „Gyere Jisáj, nézzük meg, kihajtott-e a dió a ház mögött. Nagyapó ott akar feküdni.”

Felrémlelek a gyerekeim, aránt a háztetőn tervezgetik, hol lesz a színház, hol a park, hol az állomás és hol a repülőtér... az ő diófája alatt kezdődik a temető. S miatha valaki ezt mondaná kettőnk közül. „Nem a gyerekek és nem mi, nagyapó kezdi építeni a várost.”

(Az álomtelepes naplója itt végetér.)

dött megnevezését és így a hozott ítéletek, melyek többszáz ezer lei pénzbírságra száltak, nem emelked-hettek jogerőre. A kereskedelemügyi minisztériumban most azt tervezik, hogy amennyiben a kamarák továbbra is ellentállnak, a dekrétortvényt módosítják és maximális árakat irnak elő, mert a kormány nem nézheti tétle-nül az egyre fokozódó drágaságot.

(x) Kettősították a kolozsvári méhészeti tanfolyamot. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület ingyenes méhészeti tanfolyamára 80 hallgató jelentkezett. Tekintettel a jelentkezők számának nagyságára, az egyesület elnöksége a hallgatókat két csoportra osztotta. Az első tanfolyamot május 22-én nyitották meg és június 2-án zárul. A második tanfolyam június 6-án kezdődik és 17-én ér véget. A tanfolyamra jelentkezett nyolcvan hallgató közül 66 férfi, 14 nő. Foglalkozás szerint: tanuló 28, gazda 10, tisztviselő 10, ipari stb. munkás 10, tanító 8, kereskedő 2, ügyvéd 1, orvos 1, jegyző 2, varrónő 1, kő-míves 1, különféle foglalkozású 7.

(x) A CFR vezérigazgatója a Bánátnban Bukaresti távirat szerint a CFR vezérigazgatója a legközelebbi napokban Erdélybe és a Bánátnba utazik inspekción körutra. A vezérigazgató főleg a Bánátnban fog alaposabb szemlét tartani, tekintettel az állandó panaszokra, amelyek a Bánátnból érkeznek.

(x) Megkezdtek a kivitelre szánt gabona exportját. Bukarestből jelentik: Mint ismeretes, a galaci kikötőben nagy gabonaszállítmányok halmozódtak fel, hogy azokat Svábjába továbbítsák az előző kormány által megkötött szer-ződés értelmében. A román és a svájci kormány tárgyalásainak eredményeké-ppen a kivitelre szánt gabonát tegnap behajózták és exportját megkezdtek.

Külföld

(x) A csehszlovákiai pamutipar válsága az utóbbi időben mindjobban kiélesedik. A belföldi fogyasztás — mint Kassáról írják — ugyszólván tel-jesen pang és a kivitel szintén szűnnetel. A pamutszövőgyárak képtelenek a kül-földi, különösen az angolországi és a svájci versenyel megbirkózni. A külföld a cseh korona folytonos ingadozása miatt, amely gyakran nincs összhang-zásban a nyugati devizák hullámzásai-val, nem mer cseh koronákban fi-zendő vásárlásokba belemenni. A helyzet odaféjődött, hogy a külföld már bar-chent- és flanelárkat is inkább An-gliában vásárol. A német verseny ez-uttal kevésbé érehető, mivel a német-orosz gyárak hónapokra oly bőven el vannak látva megbízásokkal, hogy újabb megrendeléseket fel sem vehet-nek. A szöv- és kötőgyárak foglaj-koztatása sem kielégítő, a raktárkész-letek felhalmozódnak és az üzemeket sorra redukálják. Ugyanolyanok a vi-szonyok a fonódákban is. A csehországi fonók szövetkezetének deficitje csaknem 200 millió cseh koronára rug és egy-millió kilogramm fonál eladatlanul ho-ver, Teschenben pedig 20.000 kg. pamut van raktáron.

(x) A magyar-román kereskedelmi szerződés. Bukarestből táviratozzák: A román-magyar kereskedelmi tárgya-lások, amelyek elő budapesti szakkör-ökben nagy várakozással tekintenek, a legközelebbi napokban megindulnak. A magyar kormány reméli, hogy a tárgyalásokat hamarosan befejezheti és Jugoszláviával is hamarosan egyez-ményt köthet.

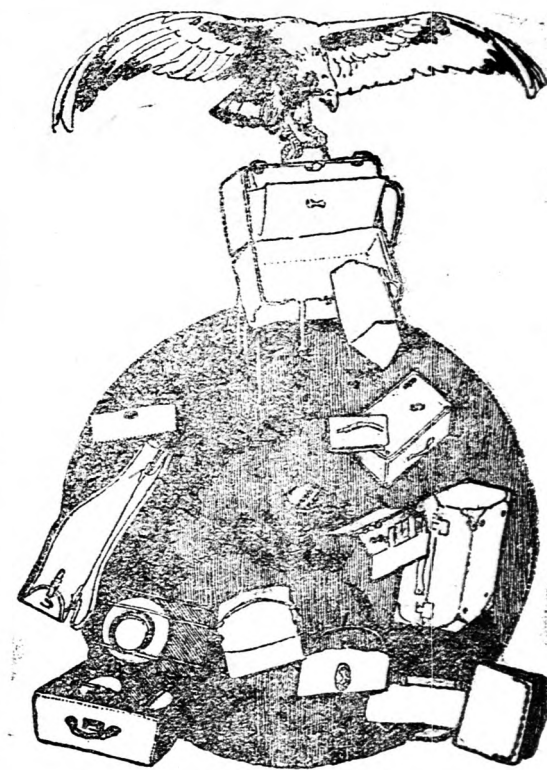
(x) A Walchalowszki művek fel-mondja a román mozdonyok kijavi-tására vonatkozó szerződést. Az „Ar-gus” bécsi tudósítója arról értesül, hogy a Walchalowszki-művek igazgató-sága értesítette a román kormányt, hogy amennyiben előbbi adósságait haladéktalanul nem fizeti ki, a román mozdonyok és vasuti kocsik kijavi-tására vonatkozó szerződést felmondja. A román állam előző adóssága a vállalatnál másfélmilliárd korona.

(x) Németország visszafizeti a háboru alatt lefoglalt olasz értékeket. Rómából táviratozzák: Az olasz és német kormány kiküldöttei a napokban fejezték be tárgyalásaikat, amelynek eredményeképpen egyezmény létesült a háboru alatt Németország által lefoglalt

olasz értékekre vonatkozólag. Ugyan-csak megegyeztek az Olaszország által lefoglalt német javakra vonatkozólag is, amelyekért Németország 800 millió lírát fog fizetni.

Industria Marfurilor de piele S. A.

Fabrica primă și cea mai mare de articlu de lux de piele și de cuțări în România-Mare, Satu-Mare, Gubasin. Telefon Nr. 6. Adresă telegrafică: 0000 Bördisműgyár Satumare. 0000

Bőráru Ipari Részvénytársaság,

Nagy-Románia első és legnagyobb bör-diszmit és böröndárugyára. Satu-Mare (Szatmár), Gubaszin. Telefon: 6. Távirati cím: Bördisműgyár Satumare.

Fehér, vászon és bőrcipők

tisztítására nélkülözhetetlen az Alba cipőfehérítő, Färbol cipő-festékek és cipőfolttisztító, valódi angol cipőkrémek a legolcsób-ban bevásárolhatóak a

„RÓZSA”

nagydrogéria és vegyészeti gyár rt. detail üzletében Cluj, Piata Unirii (volt Mátyás király-tér) 26. szám. Telefon 7-91.

Mindenféle gép és kézi himzés, tamburrozás, kézi és gépi ajour, piissirozás, gouvrozás gyorsan és szépen készül a

Műhímző szalonban

Unió-utca 15. 33731

UJ! UJ!

világvárosi módra berendezett ékszerüzlet!!! a volt Dobó-féle ékszerhelyiségben (Cluj, Fötér 15. sz.)

H. S. Braunfeld

a Fenyő és Braunfeld cég volt birtagja

Modern újdonságok és nagy választék a legkényesebb izlésnek megfelelő

ékszer, óra és diszmu-árakból

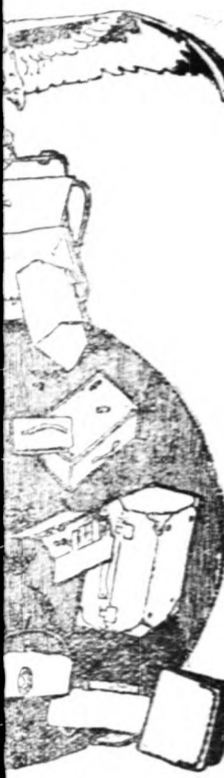
Szolid árak! Int. telefon 6-43.

SZ...
Szomb...
Szomb...
Vasár...
Vasár...
Hétfő...
A mte...
Szer...
este u...
zésébe...
irt, izga...
Sherloc...
zeti dá...
Ferenc...
Szakács...
Oláh Fe...
Pattany...
este m...
adását.
Kis...
után az...
operett-...
helyárak...
val szin...
Mars...
adása L...
Molnár F...
érdekes...
píhentet...
szerepek...
Oláh Fe...
Leoncava...
előadni.
Uránia...
Star-gyár...
tizenny...
Rejtelm...
művész...
Svetislav...
Bolváry G...
Inez a rá...
fantaszt...
Egyete...
pomás...
Főszerep...
vigjáték...
Hirdess...
Fre...
1330...
Ne...
Cluj...
Alv...
megnyit...
Orto...
Pol...
fürd...
GU...
Satu-Ma...
Gyárt é...
Parafadugó...
niólvégkupa...
címket hor...
gelatinet, viza...
talpat (cipőbe...
vagy „Biro”-...
tet, gumitöml...
drótháló-lemes...
hez raffiaháló...
pléhdobozokat...
demionokat [...
pincészeti cikl...
R

olag. Ugyan-
laszország által
onatközölg is,
800 millió lírát

de piele S. A.

mai mare de
si de cuári in
Mare, Gubasin.
si telegrafici :
utunare. 0000

nyttársaság,
egnagyobb bór-
ára Satu-Mare
leton: 6. Tá-
vár Satu-mare.

bőrcipők
hetetlen az
árból cipő-
zítók, valódi
a legolcsób-
atók a

SA'
vészeti gyár
Cluj, Piata
király-tér)
n 7-91.

kézi hímzés,
gépi ajour,
úvrirozás
n készül a
alonban
15. 38731

UJ!
berendezett
zlet!!!
szerhelyiség-
15. sz.)
unfeld
raunfeld
tagja
ságok
gkényesebb
felelő
diszmu-
telefon 6-43.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szombat d. u. 8-kor: Zsidónő. (Utolsó ifjúsági előadás igen olcsó helyárakkal. Előadó: Kőszegfalvi Pál tanár.)
Szombat este: Professzor ur. (Ujdonság, 2-dszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 149, szám. A.)
Vasárnap d. u. Kis grizett. (Operett-ujdonság 10-edszer. Olcsó helyárakkal.)
Vasárnap este: Sherlock Holmes kalandjai. (Detektiv-dráma. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 150, szám. B.)
Hétfő: Sherlock Holmes kalandjai. (Rendes helyárakkal. Napi bérlet 151, szám. C.)

A másorra tűzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztáránál.

Sherlock Holmes kalandjai. Vasárnap este új szereposztással, Táray Ferenc rendezésében kerül színpadra a legművészebben megírt, izgalmas cselekményű detektiv-dráma, a Sherlock Holmes kalandjai. A nagyszemélyzetű darab főszerepeit Poór Lili, Táray Ferenc, Szentgyörgyi István, Laozkó Aranka, Szakács Andor, Réthelyi Berky, Táray Búcsó, Oláh Ferenc, Izsó, Kovács Kató, Nagy Gyula, Pattantyus és Virág fogják játszani. Hétfőn este megismétlik a Sherlock Holmes előadását.

Kis grizett - délután. Vasárnap délután az idei évad egyik legnagyobb sikerű operett-ujdonsága, a Kis grizett fog olcsó helyárakkal a cimszerepben Kolbay Ildikóval színpadra lépni.

Marsall és Bajazzók. Igen érdekes előadása lesz kedden este a magyar színháznak. Molnár Ferenc briliáns technikával megírt, érdekesítő ujdonsága, a Marsall fog hosszabb pihentetés után ismét színpadra kerülni, a fő szerepekben Poór Lillivel, Táray Ferencel, Oláh Ferencel és Izsó Miklóssal. Utána Leoncavallo operáját, a Bajazzók-ot fogják előadni.

Uránia mozgóban: Szombaton fut a Star-gyár nagyszerű kalandtörténetének a tizenegyedik-nek, második és befejező része: Rejtélyes házasság. Főszerepekben a kitűnő művészyűttes: Fonyó Emil, Petrovich Sretislav, Latabár Arpad, Pázmány Ferenc, Bolváry Géza, Mattyasovszky Ilona. Vasárnap, Inez a rádium hercegnő, határos amerikai fantasztikum.

Egyetem mozgóban: Szombat, vasárnap pompás tragikomédia. A taláros feleség. Főszerepben az utánozhatatlan kedvességű Vígjáték-stár: Lotte Neumann.

Hirdessen az UJ KELET-ben!

Freyol Naglán
gumiköppeney
divatöltöny
1330
Neumann M.
cégnél,
Cluj, Piata Unirii
(Fötér)

Alváca-fürdő
megnyílik 1922. május hó 20-án
Ortodox kóser házikönyia,
kóser italok.
Polacsek János,
fürdővendéglős Alváca.
3801-1

GUTHÁ. fit fia!
Satu-Mare (Szatmár-Németi)
Gyárt és szállít: 3080-1
Parafadugót, plétkoronadugót, fadugót, staniolüvegkupakot, capselin-folyadékot, üveg-cimkét hordólemezeket, facsapot, kénlapot, gelatinet, vizahólyagot, acéblombát, parafatálpot (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina” vagy „Biol”-koféket, filterigépeket, asbeszet, gumitömítőket, borszivattyukat, pezsgősdűtháló-lemezt és agráriókat, coganacos üvegekhez rafinahálókat, szivacsot, önzott tubusokat, pléhdobozokat, szóródugókat [Spritzkorke]. demionokat [fonott kosárüveg, valamennyi pincézeti cikkeket és gépeket a legolcsóbb napi árban.
Kérjen árajánlatot!

TÖZSDÉK	Lei	oseh kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy-márka	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest valuta deviza		295	53	1395		745	170	1950	640	205	102	380	143			99
Bécs ... valuta deviza	6825	180	3325	3000	1900	509		1195	44750	3550		243	9975			
Prága valuta deviza			1812				53	645		7487			5260			
Berlin .. valuta deviza		556		2655	5610	1505	300	3460	1304				293	114		
Zürich .. valuta deviza		1005	180			3750	525	64		187		13	825			
Paris valuta deviza		21 1/8	372		21154	5675	1/8		439250							
Budapest valuta deviza	578	1582	28850	7575		4250	850		3730	1180		1925	828			
		157850	285	7550		4925	8350		3730							

Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár
Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt, m ü t r á g y á t, szappant, kocsiikenőcsöt, gépszirt, téglát stb.
Vesz: csontot, száraz és vizes húsliást, nyers és olvasztott fagyut.

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű tünér-hulladékot legmagasabb napi árban vásárol
Szaru- 1310
Sz. csontárugyár Rt. Cluj

Há szép és elegáns ruhát akar, látogassa meg
Herkovits Jenő
férfi szabót str. Baba Novac (Bethlen-u.) 10., ahol bel- és külföldi szövetek állandóan raktáron vannak. 000
Pontos kiszolgálás. 1337
Szolid és olcsó árak!

Coron Blue
(Kékitő kocka), kékítő illatos, tinta, párna, festék, kalapilakk minden színben, légyipapir süveges, szalagos és ives. **Padló sárgító**, garantált minőség, legolcsóbb ár.
„LUXOR” vegyszeti gyár, Cluj,
Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-97.
Engros engedmény. 1295

„Transilvania” láda, doboz és és faárugyár, Marosujvár.
A marosujvári földgazdászok láda, doboz és faárugyár készít és azonnal szállít puha vagy kemény fából mindenféle nagyságu ládákat, dobozokat, csorépszállító léceket. Nagyobb szükséglet esetén a helyszínen tesz árajánlatot. 3653-1

Szabadkézből eladó
Szilágyosmígón a Herzfeld-féle ház. Ezen ház áll:
1. 2 nagy lakásból (egyik 3 szoba, konyha stb. esetleg rögtön elfoglalható.)
2. Terménykereskedésre igen alkalmas, emeletes terményraktárak.
3. Pékség felszerelve.
4. Nagy borpince és mellékhelyiségek. Venni szándékozó forduljanak ajánlataikkal Mandl Mór (Marosvásárhely) Targu-Mures cimre. 3878-1

GRÜNWALD-ÜVEGCSISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16
Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek

Kepes Elek orvosi kötszerész
Oradea-Mare, Sae-passaße
Ajánlja saját készítményű sérvkötőit, haskötőit stb. Női és férfi övszerek nagyraktára 00000

Eisenstädter Fülöp volt Lakatos-áruház
Str. Reg. Maria v. Deák Ferenc-u. 13.
Március 15-től április 15-ig reklám napi árai
Gumilabda. 4 leitől feljebb
Gyerekkocsi. 200
Porcellán bögre. 8
csésze ajánlva L 16-75
Bor és pálinkás szervizek ... 70-
Husvétli cikkek óriási választékban. Galanteri és nürinbergi cikkek nagyban eladása 1274

Cégtáblákat
legolcsóbban készít 1316
JAKAB
Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

„Barzel”
Fierarie - vasüzlet
CLUJ - KOLOZSVAR.
Piata M. Viteazul 13. Telet. 10-49.

TRISKA J. zongora nagyraktára
Uj zongorák raktáron.
Telefon 419.
elvállalja egy angol, mint bécsi szerkezetű zongorák megrongált vagy hiányzó alkatrészeinek javítását vagy pótlását. Hangoló megrendelhető. **Bartha Miklós-utca 14.**

Bőrlábszárvédő
elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286
Krébs János szilgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

RASOL BOROTVÁLÓ POR
Van szerencsém az érdekeltek szives tudomására hozni, hogy az általam készített
ideal Rasol borotváló por
törvényileg védve, kilogrammja 22 leiert kapható egy kicsinyben mint nagyban. Viszonteladónak 5 kg-on felüli vételnél nagy árkedvezmény. Megrendelhető a készítőnél
Reszling József fodrász
Cluj, Strada Baritiu (v. Malom-u.) 2. sz. 3726-1

Műköszörüs, késes, műszerész
szakmába vágó munkákat szak szerint, vállalom szolid és pontos kiszolgálással
Gajzágó Márton
Cluj, Ráizsi-utca 5. (óvár.)

Telefon 494. Engross.
Figyelem!
10%-al
olcsóbban árúsítok, mint minden e szakmában vágó cégek. Ki megrendelését levélben vagy személyesen feladja, azonnal lesz kiszolgálva. Megnemfelelő árukat visszaveszek.
NAGY ÁRUHÁZ CLUJ,
(volt Széchenyi áruház)
Kötött, rövid, papir, norinbergi és háztartási nagy kereskedés.

SPORT

A kolozsvári sportkerület válsága

Lemondott a labdarugószakosztály elnöke és a szövetségi kapitány

Az Uj Kelet tudósítójától

Az a belső válság, amely a kolozsvári sportkerület eredményes működését már hosszú hónapok óta megbénította, viharos kirobbanásához érkezett a Comitetul Regional május 24 én tartott heti ülésén.

A tárgyszorozaton több fontos pont szerepelt, amelyek szenvedélyes vitákra adtak alkalmat és bebizonyították azt a lappangó erőtlenséget, amely a kolozsvári sportkerület különböző szerveinek már-már krónikus betegségévé vált.

A nagyváradi bajnokság

ügyében az előadói javaslattal szemben úgy döntött a kerületi bizottság, hogy miután a Törökvis intézője, illetve titkára csak formahibát követelt el és ezt is a legteljesebb jóhiszeműséggel, nem szankcionálja a nagyváradi alkerület azon határozatát, amellyel a Törökvis évvégi ponteredményéből négy pont levonását rendelte el, hanem a kérdést újra való tárgyalását rendelte el a nagyváradi Subcommitteeul által. A nagyváradi szimpatikus munkáscsapat íly módon megmenekült — ha ideiglenesen is — attól a veszélytől, hogy a zöld gyepen elért értékes győzelmeinek eredményétől a földszal mellett fosztassák meg.

A külföldi játékosok

igazolásának során meglátszott, hogy azok a sportvezetők, akiknek ez a kérdés hatalmat és erőt jelent, intenzív módon befolyásolták a bizottság egyes jóhiszemű és a szabályok labirintusában kevésbé jártas tagjait. Különösen az a kérdés élt ellenétét a bizottság tagjai közé, vajjon a Marosmenti Alosztály hatásköre Subcommitteeul alá bővíti-e ki és mint ilyen jogosult-e a játékosok végérvényes leigazolására, vagy pedig a bajnoki szezon befejezéséig a másodfokon való leigazolás joga továbbra is Kolozsvárt illeti meg. A háttérben egyébként a marosvásárhelyi MTK Gácsi Gyula nevű játékosának szereplése izgatja a kedélyeket. Az MTK ugyanis, bár Csiga játékjoga a kolozsvári labdarugószakosztály által fel-függesztetett és az MTK-nak a határozat ellen beadott felebezése még elintézetlenül hever, nevezett játékos szereplését kívánja Temesvárt a TAC jubileumi mérkőzésein. Végül is győzött a józanabb belátás és a kerületi bizottság úgy döntött, hogy a játékosok szereplését a temesvári díjmérkőzéseken nem engedélyezi.

Lemondanak a vezetők

A Csiga-ügy olyan viharos atmoszférát teremtett az ülésen, hogy Salvan Virgil, a labdarugó- és az atlétikai szakosztály elnöke, akit objektivitásért még ellenfelei is tisztelnek és nagyrabecsülnek, bejelentette elnöki tisztéről való lemondását, amit a bizottság tudomásul vett. De lemondott Morar Teofil szövetségi kapitány is, akit a válogatott mérkőzés előkészítése és a csapatösszeállítás felelősségteljes munkája élethivatásának eredményes betöltésében akadályozott meg és a bizottság ezt a lemondást is elfogadta.

A kolozsvári sportkerület íly módon teljesen megbénult. A labdarugó- és az atlétikai szakosztálynak nincs elnöke, a játékegyeztetés ellenző bizottság már hosszú hetek óta nélkülözi az előadót és ez a bizottság különben is eszokta, mert dr. Leucuta helyébe kinevezett dr. Mitter Vutér, nem fogadja el a neki felajánlott mandátumot.

A válság komolyságát teljes mértékben átérzi a Comitetul Regional, amely rendkívüli ülést hívott össze, hogy ezeket az égetően aktuális kér-

déseket közmegelégedést keltő módon rendezze és a sérelmeket orvosolja. A kolozsvári sportkerület fontos szerveinek gyors kiegészítése és életképessé fokozása anél is inkább rendkívüli fontosságú, mert Románia válogatott csapatának összeállításáról ezt a kerületet bízták meg és a válogatott csapatnak a királyi nász napján mérkőznie kell Belgrádban Jugoszlávia válogatott csapatával.

Labdarugás

CCFR—MMTE 1:0 (1:0). Elsőosztályú bajnoki mérkőzés. Bíró: Czinczár Imre (Haggibbor). Győr érdeklődés mellett játszott a két csapat. A játék a mindkét oldalon szerepeltetett tartalékok következtében nivótian és unalmas volt. A vasutas csapatban egyedi Vincozi, aki a 28. percben Tuson beadásából a győztes gólt is rúgta és Báza hátréd játszottak jól, a többiek szereplése szánalmas volt. A marosvásárhelyi csapatban különösen Kaucsár centerhalf és Vasas hátréd tűntek ki. A második félidő 13-ik percben kedvező alkalmat nyújtott a munkáscsapatnak a kiegyenlítésre, a Végh Kami faultjárt megítélt tizenegyeset azonban Kaucsár kapufának lötte.

Aesculap—DMTE 4:0 (1:0). Másodosztályú bajnoki mérkőzés. Bíró: Adorján Ödön. A kolozsvári katonai orvostanhallgatók csapata meglepő lendülettel biztosan győzött ellenfele felett. Lukaciú szerezte meg az első gólt a 29-ik percben, majd a második félidőben, a kifulladás munkáscsapatával szemben Braiuu centercsatár még három gólt rúgott.

Az Aesculap jubileuma. Az Aesculap május 25-én ünnepelte egyéves fennállását, amely alkalmából a sportegylet vezetősége köszönetét fejezte ki Suciu Adrian mérnöknek, aki a fiatal egyesületet a kezdeti nehézségein átsegítette.

NAC—Kinizsi 2:1 (1:0). A május 25-én Nagyváradon megtartott barátságos mérkőzésen a NAC csapata legutóbbi rossz formáját alaposan megcáfolta és győzelmet aratott félelmetes ellenfelén. Bíró: Kiss Kálmán.

Olympia—Brasovia 2:2 (2:1). Bíró: Bencze. Az Olympia nagy javulása sportkörökben élénk feltűnést keltett.

IV. elemi—I., II., III. Tarbut válogatott 2:2. Az ifjusági mérkőzések során a Tarbut IV. elemi osztályának csapata eldöntetlenül játszott, a Tarbut I., II. és III. osztályának tanulóiól válogatott futbalcsapatával. A fiatal óriások válogatott csapata a következő összeállításban szerepelt: Hirsch, Grün, Blau, Mátyás, Sándor, Stark, Hirsch L., Bárány, Zeiger, Hermanu és Feuer. A gólokat Grün és Hirsch kapus — tizenegyesből — rúgták. Bíró: Sámson volt.

Kerékpár

A Páris—Brüsszel verseny. Brüsszelből jelentik: Sellier belga kerékpár-bajnok megnyerte a Páris—Brüsszel közti versenyt. (Rador).

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: FRATERNITAS nyomdától.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Feuerstein I.
textil, kötött és rövidruház
Cluj, Str. Reg. Maria 12.

Megolcsult az építés!
Calcit telepén
1 m³ mész
170 lei
Telep:
Felegvári-u. 9. Telefon 1106.

Utazó bőrönd és táská
legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unitó-u.) 16.

Speciális hajfestő, női fodrász és manicure terem
Gallik és Fodor, Cluj
Calea Victoriei 2. (volt Kossuth L.-u.)
Modern hajmunkák, jutányos árak! 1284

Első dási építkezési és kereskedelmi vállalat, a szamosvölgyi vasút mészipari képviselője.
Ajánl vagontételekben oltott és oltatlan meszet, mészpórt. Az összes építkezések minden ágazatát olcsón és pontosan végrehajtja. Házak vétele és eladása, erdő és tűzfüzem, erdők vétele, eladása és kitermelése. Hidak festése és mázolása. — Cim Varga Márton és Tsa Dej, Hoavay Jenő utca 1. Sürögöny-cim: Építkezési vállalat Dej. Telep: Kucsulát, vasútállomás Aranymez. 3895-1

Izléses kivitelű, tartós
butort
csak a dícsősztmártoni földgázüzemi Faárgyártól vásárolhat a legelőnyösebben. Ebédlők, hálók, irodabereendezések, heverők stb. állandóan raktáron.
Faárgyár Rt.
Diciosantmartin (Dicősztmárton). 3827-1

Salámit postán utánvét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Mór & Co szalámgyára
Cluj, Piata Mihaili Viteazul (Széchenyi-tér 39). Telefon 12-90.
Árjegyzék és kérésre kívánatra ingyen.

Rozenzweig Antal, Cluj (Saját ház)
Széchenyi-tér 38. — Telefon 4—36.
פריים האנדלוונג טליתים תפילין ממות
צניית ענפרא אונד דעטייל
Héber könyvek és rituális cikkek nagy kereskedése viszont eladóknak gyári árban pontosan szállít. 1321

Borszürő
Szeitz-féle, kétfős szitakerettel, alig használt eladó. 3894-1
Ecetgyár, Marosiudas

IFJU KELET
Zsidó Ifjusági folyóirat
Előfizetési ár egy évre 80 lei.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

KÖZPONTI HÖLGYFODRÁSZ ÉS MANIKÜRSZALON Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)
Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondolálás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Haját veszek!
PÉTERFI JULISKA

Cukorka és esokoládé raktár
Lusztig és Nussbacher
Cal. Regele Ferdinand 31.
Szállítunk postán, utánvét mellett.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lei. Jelleg hirtetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítanak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bérlegköltség fizetendő.

Mindentéle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fővétel helyi Friedmann hitlapiroda. 3405-1

Egy gyönyörű szmirna szőnyeg, 6-os ebéd és tea készlet, Bidermaier-divany és lámpaszti eladó. Cim a kiadóhivatalba.

Nyersbőr szakmában jártas megbízható fiatalember, ki az összes teendőkhöz jártas június elsejére alkalmazást keres. Cim Cziment Lipót Nagyvárad, Bertsey György utca 2. 3869-1

Benősülne egy kereskedelmet értő 28 éves érettségizett fiatalember kereskedő vagy gyáros családban. Cim Uj Nagyvárdi Közveitő Iroda, Pável-utca 5. 3888-1

Nagyváradon börtölet áruval vagy anélkül átadó. Bövebbet Horbátz szabónál Nagyvárad, Kert-utca. 3877-1

Izr. családnál fiatalember kosztot, esetleg szállást kaphat. Egyetem-u. 5., ajtó 3.

Eladó Kriza-utca 18. szám alatti ház. Azonnal beköltözhető. Értekezni ugyanott.

szállítok legálább tíz kilós postacsomagot 10 tucatot 26 leiert. Felbrmann Gyula Nagykároly. 3829-1

Festék gyárhoz, amely már üzemben van, nyersanyag bőven van, megnagyobbitás céljából társ kereseték. Cim a kiadóhivatalban. 3891-1

Oroszországból hazatért, romániai nagyvállalatnál működő 35 éves géptechnikus nőszüni óhaj. Oly műveitobb izr. urleányval szeretne megismerkedni, ki neki előnyösebb állást vagy más existenciát biztosítana. Lehetőleg fényképes kimerítő referenciákat kérnek a kiadóhivatalba. — Vie Nouvelle-iciigére. 3896-1

Báza fürdőn az orth. בשר vendéglő megnyit. Márk Herman Dés. 3897-1

Tanulóleányt vagy fiut fizetéssel azonnal felvesz ideál hölgyfodrász és manikürszalon, Egyetem-utca 1.

2 1/2 és 1 1/2 m. hosszú 80 cm. széles és 4 m. hosszú 2 1/2 m. széles perzsa szőnyegyet és 2 pár függőnyt vennék. Hügelné, Regele Ferdinand 73. sz.

Maison Marguerite női kalpezalón Cluj, Calea Victoriei 6. (Kossuth L.-u.)

Bocskor, mosófal, felsőbőr és szilgyártóháló
állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legelőnyösebb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközölök. Jelenlegi talp és bocskor ára 65—70 lei. Vagontételeinél 5 százalékos kedvezmény.
SÁMSON-BÖRGYÁR
Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3—86, lakás 3—87. szám.

Pályázat.
A piski-i ujonnan alakítandó Izr. Hitközség keres egy ישיבה ki három elismert orth. rabbittól képestitéssel bir. Fix fizetése havonta 800 100.0 lei, szabad lakás és a szokásos mellékjövödelmek.
Ezenkívül egyes családoknál hitoktatást is el kell látna, melyért megállapodás szerint külön lesz díjazva.
Utiköltséget azonban csak a megválasztottnak térítünk meg.
Pályázati kérvények alulírott címre küldendők be.
Piski, 1922. május 21.

Nuszbaum Lajos (Piski) Simerita

Pályázat.
A facsádi izr. hitközség elhalálozás folytán megüresedett metziből állás azonnali betöltése céljából ezennel pályázat hirdettetik.
Pályázhatnak feltétlenül vallásos előéletű, a mai kornak megfelelő előimádkozók, kik sochet ubodek vekoreh képestitéssel bírnak.
A képestitést, eddigi működést, kort és családi állapotot feltüntető okmánymásolatokkal fejszerelt kérvény az alulírt elnöshez küldendők be, a fizetési igények megjelölésével.
A kölcsönös megállapodás tárgyát képező fizetésen kívül a megválasztott szabad lakást, fűtést, konyhakertet és az itt szokásos schekhitat valamint egyéb jövödelmeket élvezi.
Utiköltséget csak a meghívottnak térítetik meg.
Faget (Facsád), 1922. május 20. 3761-1

Tauszig Sándor, hitk. elnök. (Krassószörényim)

Utlevéleket 48 óra alatt láttamoz.
és fényreklámhirdetéseket. Fodtásokat elvégez „RECLAMA”, Piata Unirei 4. I. emelet. 2917-1